En bok för dagen!

Rekvireras från C. J. Ekelöf, Barnhusgatan 6, Stockholm.

Röntgenstrålar

genom

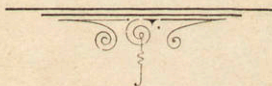
Variétékroppar.

En chansonetts historia

af

Tor Svenske.

(= Axel Eriksson. Kerfve)

STOCKHOLM,
GULLBERG & HALLBERGS BOKTRYCKERI,
1896.

FÖRORD.

»Variétéfrågan» har ofta varit före under de senare årens lopp och har gifvit anledning till mycket tankeutbyte. Variéténs vara eller icke vara har dock aldrig här i landet ifrågasatts så allvarligt som nu. Ämnet har blifvit en *riksfråga* af den betydenhet, att landets lagstiftande församlingar nu sett sig nödsakade att lyssna till de böner, som flertalet af Sveriges ännu oförderfvade söner och döttrar burit fram i den sunda moralens namn.

Och beslutet har varit så enhälligt som möjligt. Genom att förbud för spirituosautskänkning å variétéer och dermed liknande tillställningar gjorts till lag, har man helt visst satt knifven till roten på ett ondt, som likt ett kräftsår hotat att fräta upp hela samhällskroppen.

Många röster hafva höjts i afsikt att klandra detta förbud såsom ett intrång på den personliga friheten. Hur variétélifvet i verkligheten ter sig ha dessa klandrare nog ej haft minsta aning om när de kunnat yttra sig på ett så tanklöst vis.

Men dessa tanklöse, som helt visst låtit sig lockas af ett falskt irrbloss när de utan vidare tagit variétén

och variétélifvet i försvar, skall möjligen detta lilla arbeta föra på andra tankar då det är resultatet af en samvetsgrann granskning af detta yrkes ynklighet, — synnerligast såsom det ter sig i hufvudstaden.

Arbetets drag äro icke färglagda med öfverdrifternas fetsmink. De framträda omaskerade så som granskaren fått se dem i sanningens genomträngande Röntgenljus. Skulle de dock här i viss mån vara befriade från sina skröpligaste drag beror detta endast på, att dessa icke gerna kunna eller ens tillåtas en ohöljd framställning i tryck.

Om vi dock med hvad som visas kunna bidraga till att få knifven kring roten på denna hufvudstadens farligaste pestböld, anse vi vår möda med insamlandet af närslutna fakta vara väl belönad.

Kunna de blifva till nytta och varning för den ungdom, som ännu älskar att låta själen drifva ut på variétélifvets dödshaf, då äro mångas varmaste förhoppningar icke gäckade.

Sthm i April 1896.

Författaren.

FÖRSTA KAPITLET.

På lutande plan.

Långt upp på Malmskilnadsgatan ligger en liten cigarrbod. Lokalen är mycket trång och dess yttre gör icke alls något lockande intryck på den, som vant sig se gudinnan Nicotinas tempelgårdar prydda med sekelslutets kattguldsskimmer.

Ett enda litet fönster vetter åt gatan och den smula ljus, som möjligen skulle kunna tränga in genom detta, utestänges med bästa resultat af den barikad, som bildas deri af tomma cigarrlådor. Dörrspegelens glas prydes naturligtvis med en framställning af någon variétédiva i lättfärdig positur, framstäld i grannt färgtryck och utgörande ett slags reklam för någon tysk cigarrfirma.

Gå vi så in i denna butik mötes våra blickar endast af liknande cigarrettrökande qvinnoframställningar på snart sagdt hvarenda fläck

af lokalens väggytor. Den bakre är dock täckt med en enklare hylla för cigarrlagret. Genom midten af denna hylla är bruten en entré till något innanför liggande rum, i hvilket kunderna dock ej kunna kasta en nyfiken blick på grund af det tunga klädesdraperi, som hemlighetsfullt smygar sig skyddande öfver nämda öppning. Disken är liten och alldeles öfversållad med tobaksartiklar i färgskrikande embalage, samt med ett par, tre snusburkar af lergods i tunnfason. På klaffen ligger ett litet tager af den literatur, som nu bäst representeras af alstret "Don Juan."

Bodens innanrede kompletteras af en telefon, ett ställ med käppar, en wienersoffa för hrr "cigarrbodhängare" och en tvåarmad gaskrona med strumpbrännare — samt en försäljerska.

Då det är dennas historia, som likt en röd tråd genomgår hela vår skildring, kan det ju här vara på sin plats att tillsvidare egna hennes yttre några rader.

Hon har en storväxt figur. De breda höfterna sqvallra om en stark fysik. Barmen är fyllig och lifvets naturliga bredd synes med framgång trotsa korsettens snörande tvång. Halsen, som icke döljes af någon skymmande krage, låter förmoda en god muskelstyrka men eger föga af qvinligt afrundade linier och hela ansiktet framvisar oskrymtadt hvardagstypernas borgarebref.

Öfver den vackra munnen leker ett lefnadsfriskt löje.

Då läpparna öppnas framtitta ett par rader vackra tänder. Under ett rikt burr af brända, ljusa lockar ligger en bred och hög panna, hvars fortsättning från näsroten till näsans spets ej ger några klara föreställningar om hvarken romerska eller grekiska linier. Näsvingarnas storlek och rörlighet vittna om ett lifligt sinne, hvarje sekund färdigt att vädra någon njutning.

Af sin sysselsättning som cigarr- och snusförsäljerska synes hon ej vara vidare intresserad. Ett instängdt lif bakom en boddisk var ej det öde, som hon ansett sin ungdom predestinerad för. Men i den stora hvardagskampen för tillvaron hade hon likt mången annan flicka ur de arbetande folklagren föredragit en långtrådig butiksyssla framför en släpsam slaftjenst i någon syaffär eller dylikt för att icke tala om en pigbefattning i någon familj.

Alldenstund hon var “stockholmsbarn“ kunde för öfrigt tanken på att bli piga aldrig falla henne in. Detta fält är nu uteslutande reserveradt åt “bondjäntorna“ och snart synas ej ens dessa vara vidare angelägna om att “ta' tjenst“ om ej för annat än att för billigaste pris få introducera sig i storstadsförhållandena.

Vår cigarrbodfröken går under namnet Rosa. Något tillnamn får man aldrig höra. Antagli-

gen har hon icke presterlig fullmakt på att bära något sådant.

Fröken Rosa studerar just med ifver en tidningslapp, med "gubbar" i. Illustrationerna föreställa ungefär detsamma som bodens cigarettreklamer. Organet kallas "Applåden" och är till för att lägga glans och fagra dagrar öfver tidslytet *Maladie Variété*.

Fröken Rosas ögon sluka begärligt det fadda beröm, som "Applåden" med rika håfvor slösar öfver någon tribunens prestinna eller prest. Hon tager synbarligen det betalta smickret för äkta sanning. Det enda, som gör intresset för att insuga de andetomma frasernas gift till en missräkning för henne, är att alla dessa "ojemförlig", "oöfverträfflig", "stjärna af första klass", "publikens favorit", "förtjusande engel" o. s. v. o. s. v., icke syfta på henne *sjelf*.

Hufvudet faller tankfullt mot den kraftiga venstra handen. Ögonen riktas drömmande mot väggdekorationernas sfinxleende nymfer och vända så åter mot porträttet för dagen i "Applåden", der de slutligen stanna på namnet:

"JUNO MALMROS.

Tribunernas Venus."

Rosa känner denna Juno. Att hon tagit sig artistnamnet "Malmros" kan för Rosa icke dölja att Juno i folkskolan hade namnet Fina Petterzon, hvars **Z** ofta var föremål för lärarinnornas

begabbelser. Hur denna Fina Peterzon nu kommit sig upp till att bli “Tribunens Venus” var henne en gåta, som knappast kunde få sin lösning af att skolpojkarna för några år sedan kallade henne “Fläsk-Fia.”

Ur ett diskfack letar Rosa fram en större nackspegel. Hon tar sig en grundlig betraktare i dess glas, hvars underliggande staniol icke undgått fläckning. Så jemför hon spegelns utslag med Finas konterfej lika noggrannt som en lumpsorterare ett par svårskilda tras-prof. Hon lugnar sedan sin egenkärlek med, att hon sjelf är minst lika vacker, som den firade ”Tribunernas Venus.“

Ett småleende lekte vid detta hugnesamma rön öfver de blodfulla läpparna, men dog plötsligen åter bort i en ny eftertankes labyrint.

Tanken var den:

Hade hon också lika stora andra kroppsliga företräden som Fina Petterzon?

”Applåden“ visade med generös frikostighet en hel del af Finas skapad. Ja, kanske alldeles för frikostigt. De påkrängda trikåerna syntes på det venstra benet, som just var uppkastadt till något djerft can-can språng, ända upp till den rand, der det korsettformade lifplagget tog vid. Estetiskt sedt skulle detta ben knappast kunnat tillvinna sig mer än “mention hônorable“ i modellskolan. Linierna voro all-

deles för mycket afrundade och smalbenet gaf långt ifrån något begrepp om "bättre race."

Det högra benet doldes i det närmaste fullständigt af ett slags konstbesynnerlig, å venstra sidan om bålen uppfläkt fantasikjol, hvars släp sopade golfvet likt en nedfäld påfogelstjärt. Den djärft dekolleterade barmen gaf intryck af en välfödd ammas figur och de fullständigt bara armarna lämnade tanken ingen ro för något minne af jättebarns rika tillgång på fett.

Sådana resurser hade visserligen icke Rosa att bära till torgs på nöjets marknad under en eventuell täflan dem emellan. Det var derför ej utan stilla vemod som hon nu i obesvärad frigjordhet lät nedre delen af sitt ena ben träda fram ur skylande öfverplagg.

Då öppnades plötsligt dörren åt gatan.

Den stränga sjelfkritiken öfver det ena jaget måste vika för affärsintressenas prosa.

En individ af grilljannecert visade sin flabbiga fårfysionomi och krumbuktade sig ändtligen fram ända till disken, i det han gjorde en ohygglig grimas för att få en rund glasbit att verka fönster för ett taljigt rouéöga.

— "Ha!" Ha! Lilla Rosa rodnar tror jag. Förtjusande i sanning! Schä-mänt! Kär i mej förstås. Hä!"

— Eller också i någon annan. Ska' löjtnanten ha af den vanliga sorten?

— Vanliga sorten? Hä! Hä! Just de' ja!

Hit med lilla rosenmunnen då! "Ja, kyss till å låt gå", som lilla Gerda sjunger på "Gasklådan".

— "Nej pass! Jag tror jag dröjer", svarar jag, med... ja, hvad heter hon nu igen?...

— Juno Malmros, vet jag.

— Är hon verkligen så bra, som det står om henne här i "Applåden"?

— Hon ä' gu'domlig! Schämänt! Kött hvarenda bit! Hörde henne i går och skall dit i qväll me'.

— *Hörde* henne? Hon har ju ingen röst?

— Inte de? Då skall lilla Rosa höra när hon drar till med: "Jo pytt om mornarna, men ack om qvällarna! Ja då är... Ah! Förtjusande!

— Förskona mig för all del! Är det icke "Aquila del Oro" som löjtnanten vill ha?

— Just de ja! Lägg in en tio stycken lilla satungen. Tack så mycket. Au revoir! Hä! Hä! Hä!...

— Pengarna då! Löjtnanten är skyldig för trettio cigarrer förut också.

— Dom har Rosa så säkert som i en liten ask.

— Men jag skall göra upp kassan i qväll när fröken kommer.

— Helsa henne från mig då. Blir hon purken, så dra till med den här, som lilla Karry Långqvist sjunger: "Försök att akta möblerna, möblerna, möblerna; försök att..."

De sista skorrande nasalljuden dogo bort bakom den stängda dörren, som "löjtnanten" slog till efter sig med en stark skräll.

— Och så blir dom *arga* också, mumlade Rosa, när man vågar be att få betalt för sina varor. Har redan borgat ut för en trettiofem kronor. Får fröken rätt på de' så är det jag som får sparken om det inte blir värre. Med femton kronor i måna'n kan inte tusan hålla så'na der med cigarrer.

— — — — — — — — — — — — — — —

Att låna af sina flickbekanta för att betäcka de efter hennes lönevilkor rätt stora skulder, hvari hon råkat till bodens egarinna för utborgade varor, hade hon redan försökt. Men dels hade dessa det ej stort bättre med inkomsterna än Rosa sjelf, dels balanserade äfven de, såväl cigarrfröknar som schweitzeriflickor, med liknande kassaluckor som hon sjelf. Att neka en herre "krita" var att förlora en kund, kanske flera. Och syntes detta på klenare omsättning af lagret, var det detsamma som att bli uppsagd såsom varande oduglig.

Hvad var att göra?

Pengar! Pengar! Aldrig annat än pengar! Någon extra inkomst måste hon hitta på, annars gick det rent på tok.

— — — — — — — — — — — — — — —

Dörren öppnades och en ny kund steg in i butiken. Han syntes vara omkring en tretiofem

år. Mustascherna voro djerft uppvridna med Bajuskenotz, något svärtade. Den lilla rest af hår, som ännu fans qvar vid tinningarna, låg omsorgsfullt arrangerad med mörk kosmetique. Hjässan var blank som en biljardboll. Hans kostym var en blandning af elegans och pauvrité. Hans namn var Spritman och hans genus vitæ diverse inkomstkällor, såsom bland annat att vara chef för något "artistanskaffningsgeschäft" för en större variété. Nationaliteten hörbarligen dansk.

— Nåå, min bästa fröken Rosa? Har ni tänkt på det der förslaget, som jag gjorde er här om dagen?

— Hvilket förslag?

— Engagementförslaget till varietén.

— Jaså de'! Nej, det har jag verkligen icke. Tror bestämdt att jag icke passar. Inte ser jag bra ut, inte kan jag sjunga och icke dansa och...

— Småsaker! Småsaker! Hvad utseendet beträffar är ni ju en riktig engel mot de andra. Sången och dansen komma se'n och efter en fjorton dagars lektioner tror jag bestämdt att ni skall vara färdig att debutera.

— Men kostymerna då?

— Kostymer och kupletter jemte musik bli min sak. Slå ett slag, vet jag. Inte vill ni väl för evigt låsa fast er i den här hålan då hela

verlden, den glada verlden derutanför, ropar till er sitt jublande *kom!*

Rosa svarade icke. Hon försjönk i tankar och stirrade derunder med stigande intresse på tidningen med "Tribunernas Venus".

Spritman hade under tiden lungt afvaktande slagit sig ned på wienersoffan och sög drömmande bort handsvetten från sin käppkryckas negerhufvud.

— Nåväl, utbrast Rosa efter en lång paus, *om* jag skulle våga ett försök, tror ni då, att jag sedan möjligen kunde ha hopp om att bli lika firad som Fina Petterzon?

— Fina Petterzon? Hvilken menar ni?

— Nå det är sannt! Juno Malmros menar jag. Den här!

Hon räckte honom tidningen.

— Tror jag visst det! Med er figur och ert ansikte kommer ni helt säkert att gå ännu längre.

— Och så en annan sak! Jag har hört, att chansonetterna ha så bra betalt vid variétéerna.

- *Mycket* stora gager.

Hur stora?

— Ja, så der mellan en 300 och *1,000* kronor i mån'.

— Är det verkligen möjligt?

— Tvärsäkert! Se här skall ni få bevis. Var så god!

Han drog upp ur en s. k. notarieportfölj ett

större papper med delvis tryckt delvis skrifvet innehåll.

— Hvad är det här? frågade Rosa i det hon stafvade sig fram bland kråkfötterna.

— Ett kontrakt, mitt vackra barn. Det är uppgjordt af min affär mellan ”Gasklådan“ och chansonetten Teresia Skutt. Hon är visserligen ingen storhet men har redan gjort sig känd för sin vackra figur och gör nu hvarje afton stor lycka på “Gasklådan”.

— Och hon får *400* kronor i månaden?

— Som ni ser. Ändå kan hon inte sjunga stort bättre än en vemodig katt.

— Märkvärdigt!

— Tidens smak, bästa fröken. Tidens smak! Ni kan inte tro hvad man begär litet af verklig konst på en variété. *Figuren* är *allt* för en chansonette, soubrette, dansös eller annat allt hvad de kallas. Kommer dertill litet gladt sjelfsvåld och ogenerad tilltagsenhet så är ens lycka gjord.

— Men de' der *kupletterna* då?

— Smörjas ihop af kuplettfabrikörer. Synnerligast af Jånge.

— Och kostymerna?

— Kan man få rätt billigt på Syterns fabrik. Men bestäm er nu. Ju längre ni dröjer, ju större blir konkurrensen. Hvarje dag strömmar det in till oss förfrågningar om platser på variétéerna både här och i landsorten. Ni må tro, att det icke är enbart stockholmskor, som

äro lifvade för saken. Nej då! Vi ha hela landet för oss.

— Kom igen i öfvermorgon skall jag ge er bestämdt svar. Men en sak! Hvad tar ni för besväret?

— Nog bli vi öfverens om priset alltid. "Allra högst en två procent", gnolade han.

— Nej, säg bestämdt!

— Nå ja! En 30 procent har jag tänkt.

— Det vill säga 90 kronor på 300. Är det inte bra mycket det?

— Inte för en nybörjare. Se'n låta vi alltid pruta med oss när gagerna bli högre. Får ni bara 200 till att börja med så ta vi 40 procent. Nog ska *vi* bli sams!

— Då skulle ju jag inte få mer än 120 kronor till både utrustning, lektioner, kupletter och annat. Och jag måste väl ha något till husrum och föda också.

— *Fri* supé får ni alltid.

— Hvad menar ni, min herre?

— Ingenting elakt! Supén får ni räkna med i det lilla gaget till att börja med.

Rosa funderade.

— Om ni har lust så kunna vi ju slå oss lösa i qväll och ta oss en rond på variétéerna, så skall jag visa er ett och annat, som kan vara bra att ha reda på, tillade Spritman med en lurande blick.

— Tror ni verkligen att det går an?

— Går an? *Jag* tar alltid blifvande varitétédebutanter med mig för att *introducera* dem. Variétéinnehafvarne se gerna detta och veta att mina val ej äro skräpsaker.

Efter ytterligare betänkande svarade Rosa:

— Ring på lite senare! Jag skall försöka få en väninna att se efter boden i qväll.

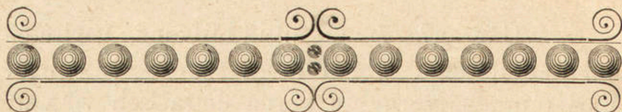
Nå, det der låter höra sig. Alltså! Topp, afgjordt!

Han sträckte fram högra handen för att bekräfta öfverenskommelsen med handslag. Men hon fattade den ej. Drömmande svarade hon:

— Vi få se!

När Spritman gått började Rosas hjärna arbeta i kapp med det bultande hjärtat. En ny, okänd verld öppnade sig för hennes inre blickar, en verld, som skimrade af guld — *guld* — **guld.** Men hon tyckte sig också se all denna rikedom utbredd på — ett lutande plan.

ANDRA KAPITLET.

I ulfvens klor.

Cigarrboden på Malmskilnadsgatan hörde till den kategori, som stänges först ett godt stycke efter midnatt. Dess moraliska rykte hade efter Rosas inträde som försäljerska i viss mon blifvit förbättradt. Rosa kunde nog tåla ett vågadt s. k. skämt, men det fick gå in genom ena örat och ut genom det andra. Gaf hon någon gång svar på grofkornigheterna så voro dessa svar långt ifrån uppmuntrande till fortsatt tankeutbyte i samma stil.

Bodens egarinna såg nog till en början icke detta med blidaste ögon. Men erfarenheten hade dock lärt henne att efter hand sätta mera värde på Rosas sätt att behandla kunderna än det, som hennes många företräderskor älskat att praktisera. Nattliga oordningar voro förut långt ifrån sällsynta och den lilla lagerkammaren skullo derom kunna berättat saker, som icke äro lämpliga att skildra i tryck.

Att Rosas lön var för liten att existera på det visste den gamla megäran allt för väl. Men hon resonnerade som så, att Rosa fick väl göra som alla andra flickor i hennes ställning. Folk fans det godt om att få och tiderna voro ju för öfrigt så dåliga.

Rosa hade märkvärdigt nog äfven kunnat draga sig fram med den usla lönen. Hennes fordringar voro små och hennes förmåga att kunna reda sig med litet var sedan tidigaste barnaåren satt på svåra prof, hvilka hon dock alla gått segrande igenom.

Men en sak, som hon icke tagit med i räkningen då hon lät engagera sig som cigarrbodfröken, det var — *krediten.*

Det låter som en saga men är dock en verklighet, att nästan hvarje qvinligt biträde i cigarrbod eller å schweitzeri har "kritan" till sin farligaste fiende. Man röker på kredit och "super" på kredit. Och när uppgörelsens dag stundar, då är det icke gäldenären utan expediten, som oftast måste punga ut. För att vidmakthålla sin ställning, bli offren sålunda ofta nödsakade att tillgripa förvärfskällor, hvilka merendels draga ned dem till fullständig undergång och stöta ut dem ur det moraliskt lagordnade samhällets krets.

Rosa hade icke hunnit *så* långt. Hennes balans var som sagdt ännu icke omöjlig att betäcka. Men den öfversteg i alla fall två må-

naders lön, så vida icke, mot förmodan, någon af de "kritsande" kunderna komme med en välbehöflig liqvid.

Man må derför ej undra på att hon fann sin ställning ohållbar. Hit och dit hade hon funderat på att kunna reda sig ur bryderiet för att så fort detta väl var gjordt söka sig annan, mera lugn befattning om än också med *mindre* lön.

Det var under denna tid, som hon en dag lät sig lockas att lyssna till Spritmans förslag, att hon skulle gifva sig in vid någon variété. Rådet hade hon i början afslagit på grund af många skäl. Att vara cigarrförsäljerska hos fröken Fallqvist var redan en pinne utför. Att bli variétéartist kunde säkert leda ännu längre ned.

Men pengarna! — *Pengarna!*

Så mognade långsamt ett farligt beslut mer och mer. Handen var redan utsträckt mot frestaren. Hon behöfde ju icke bli en med de sämsta. Det fans ju så många som voro ordentliga också. Ja, hon hade till och med hört, att några lagt utaf riktigt stora besparingar.

I alla fall ville hon våga ett försök. Hon *måste* våga det.

Mekaniskt gick hon fram till telefonen och ringde på till en väninna i en annan cigarrbod. Hon frågade om dennas syster, som hade någon vana med cigarrförsäljning, kunde få tjenstgöra för Rosa efter klockan sex denna afton.

Knappt hade hon mottagit ett jakande svar

på denna anhållan förr än telefonen gaf en lystringssignal. Nu var det variétéagenten, som ringde på till Rosa men förfrågan om hon hade lust att följa med honom ut på qvällen, enligt förmiddagens aftal. Tiden blef utsatt till kl. 7 e. m. Mötesplatsen utanför ”Guldstolens” restaurant. Färden gälde Djurgården.

Svaret blef — *”ja!”*

* *
*

I biljettluckan till “Snobbfröjden” löstes två biljetter till “familjeloge“. Spritman sade att man var mera ogenerad der och under en mellanafdelning kunde man sedan taga sig en afstickare till “Gasklådan“. Det vore så bra att vara så der litet incognito när man var på “studieresa”. Synnerligast om någon af de äldre artisterna eller någon annan af Spritmans bekanta skulle ha lust att sälla sig till det lilla duolaget.

— Men är det icke genant för en flicka, att så der ensam med herrar gå upp i de här underliga småkrypinnen? frågade Rosa bäfvande när de kommit upp.

— Genant? svarade Spritman. Ingalunda! Vill man så kan man ju förresten draga för här gardinen.

Han gjorde en rörelse för att utföra denna

handling, men hejdade sig på Rosas enträgna begäran, hvars underliggande motiv hon sökte dölja med att hon helst ville se så mycket som möjligt af de uppträdande artisternas prestationer.

— Hvad får jag lof att bjuda på?

— Lite' kaffe om jag får be.

Spritman tryckte på en elektrisk ringledningsknapp. En vaktmästare visade sig efter en god stund i logens dörröppning.

Sedan han med illpariga ögon gjort sig förvissad om att den ene af de innevarande var honom väl bekant, steg han in och yttrade:

— Herrskapet vill kanske *icke* att jag tänder någon gaslåga?

— Jo, gerna för mig, svarade Rosa, i det hon betraktade kyparen med misstänksamma blickar.

— Åh nej! inföll Spritman. Vi se salongen mycket bättre om vi icke ha ljus härinne, Men gif oss nu två kaffe och en åtting "munk".

— Och wichyvatten?

— Ja, vatten också. Och cigarrer.

— Kommer straxt!

Kyparen försvann men återkom snart med det reqvirerade. Rosa hade vändt ryggen åt dörröppningen och kunde derför ej märka den blick af hemligt förstånd som utbyttes mellan hennes kavaljer och ganymeden. Rosa var upptagen med att studera programmet.

När vaktmästaren gått, medförande en liten biljett, som Spritman i hast rafsat i hop på ett visitkort och slagit in i ett kuvert, vände han sig till Rosa, sägande:

Kanske lilla Rosa vill vara så snäll och servera kaffet?

— Med nöje!

— "Munken" tar jag helst hand om sjelf. Men några droppar kan man väl alltid unna en så söt nunna som Rosa.

— Jag vet icke om jag vågar dricka munk!

— Åh prat! En munk är på långt när icke så farlig för en flicka som en löjtnant.

— Hvad menar ni med det?

— Hm! Hvad jag menar? Tror då inte lilla Rosa, att jag har reda på att löjtnant Wiggenpanzar gör sin kur för er?

— Wiggenpanzar? Den der apan! Nej vet ni hvad? För *mig* gör han icke sin kur, men väl för fröken Fallqvists "Aquila del Oro"-cigarrer.

— He kisses the baby for the nurse, som man säger.

— Var så god att tala svenska.

— Nå då säger jag: Skål lilla sötunge!

Rosa höjde sitt glas och skålade med Spritman, inom sig önskande att hon vore långt borta från den der halfskumma "familjelogen".

I salongen der nedanför gick det gladt till. Nummer efter nummer gick af stapeln. I or-

kestern satt en tjock, mycket välmående figur och dunkade piano af hjärtans lust, under det att fiol, flöjt, esskornett och några andra instrument hjelpte till. Trumman hade kanske mesta arbetet, möjligen för att skyla öfver de uppträdande artisternas jämmerliga läten.

— Nå hvad tycker lilla Rosa?

— Jag tycker att det är förfärligt.

— Säg inte de'! Ni kan ju både se och höra, att de äro i publikens smak.

Rosa kastade en forskande blick öfver salongen. Närmast scenen fick hon genast ögonen på sin gäldenär, löjtnant Wiggenpanzar, betydligt ankommen liksom äfven den kamrat han hade med sig. Pengar tycktes icke vara någon brist på, att döma af punschbuteljernas antal å deras bord. Kring detta hade vidare grupperat sig en talrik hjord af själafränder, mer eller mindre "i gasen". Många af dessa hade knappast hunnit upp till beväringsåldern, men buro ändå ett utsväfvande lifs rucklaredrag.

Likt pioner i en blomstersäng lyste här och der en mängd qvinnor i skrikande färger. Deras blickar visade tydligen att ordet *blygsel* icke fans qvar i deras ordförråd och deras vana att handtera glaset gaf bevis på grundliga och mångåriga förstudier.

Liksom sparfvar i en tranedans döko här och der upp några andra individer; en gammal

borgersman med äkta hälft, en helgdagsklädd handtverkare med "sin käraste" och andra dylika, hvika tydligen icke passade i stycke med det hela.

Rosa vände sig bort med vämjelse. Hon hade nog ofta förut varit på variétéer. Men aldrig hade hon sett såväl "artister" som publik i en sådan belysning som här, från denna af inpyrd cigarrök och spritångor stinkande loge. Det var derför ej utan allvarlig mening som hon, vändande sig till Spritman, yttrade:

— Nej, vet ni hvad? *Variétébanan* slår jag allt ur hågen.

— Men tänk i alla fall hvad ni kan förtjena som variétéartist.

— Låt vara! Men på hvilket sätt?

— Beror alltid på eder sjelf. Det fins många som ...

— Tillåt att jag betviflar. Förr går jag då in som statist vid någon teater.

— Och ni tror att deras lefnadssätt är mera moraliskt än variétéqvinnornas?

— Möjligen icke, men de uppträda åtminstone ej offentligt på dylikt sätt och ej heller inför en dylik publik.

— Jaså! Är det *der* skon klämmer? Ni tycks höra till dem, som helst arbeta i tysthet.

— Herr Spritman! Jag hoppas ni känner min karakter?

— Hm! Inte så illa men't, min lilla dufva.

Kanske jag får lof att skölja ned ett glas med lilla nunnan?

— Jag menar hvad jag säger, svarade Rosa. Och på *den* saken kan jag gerna vara med om att tömma en skål.

Spritman kände sig icke riktigt i sitt esse. Hans qvinliga umgängesbekanta voro aldrig i den sinnesstämning, som Rosa visade nu. Blefvo de uppretade af ett ord, så gåfvo de två lika skarpa tillbaka och sedan följde i regeln stor försoning med middag eller supé.

Han svarade emellertid på skålen och lät udda vara jemt, men beslöt, att kosta hvad det ville, gå segrande ur striden. Vore flickan stolt af sig skulle hon qväsas. Ur hans klor skulle hon åtminstone icke komma utan en minnesbeta.

Rosa hade återtagit sina observationer öfver salong och scen. Hon kände inom sig att hon skulle kunna öfverglänsa många af de uppträdande, men hon tviflade på att någonsin kunna sjunka ned till deras grad af fräckhet.

Under detta hade Spritman något annat att syssla med.

Vaktmästaren hade, obemärkt af Rosa, gifvit honom ännu en flaska likör. Den första hade man redan tömt, hvaraf Rosa, mindre af smak för drycken än af tankspriddhet, fått i sig mer än hälften.

Allt var gjordt med lömsk beräkning af Spritman, som nu i en hastig vändning i det, han

fyllde på ånyo, och smusslade den tömda flaskan under soffan i logen, lismade fram:

— Dygdädla Rosa! Får jag lof?

— Nej tack! Nu skall jag be att få sitta öfver.

— Men en *försoningens* bägare kan ni väl icke neka mig då jag nyss drack eder till för fastheten i meningen af hvad ni säger?

— Men jag törs verkligen icke, svarade Rosa, hvars kinder redan börjat få en högre färg. Utom dess ska vi väl gå nu snart. Ni talade ju om "Gasklådan".

— Det kunna vi uppskjuta till en annan gång. Nu måste vi först höra och se eder bekant, Juno Malmros.

— Ja, det var ju så rätt de'! Vi ha ju henne qvar. Nu riktigt slukade han Rosa med blicken i det han fortsatte:

— Här liksom ofta annars gömmer man det bästa till sist.

— *Är* hon då verkligen bäst?

— Onekligen! Skål, lilla Rosa! Vi tömma glaset i den förhoppning, att ni sjelf en dag måtte öfverglänsa henne och snart bli en "Tribunernas *drottning*".

Rosa kunde icke motstå smickret. Skulle hon in vid variétén så skulle hon aldrig ge sig förr än hon stod bland de mest firades skara. Liksom gripen af en yrsel tömde hon glaset till botten just som hennes firade skolkamrat under frenetiska appläder och skrän steg fram på den

lådliknande tribunen och gjorde några klumpiga pas till tonerna af en larmande marsch.

"Tribunernas Venus" var mera okladd än klädd. På benen hade hon ett plagg, i hvilket qvinnor annars aldrig uppträda enbart. Öfverdelen af kroppen betäcktes till en tredjedel af ett hängsellif à la corsett. På det smutsgula håret vajade en ofantlig hatt med plymer och bjefs och de långt ifrån små fötterna voro inpressade i sidenskor af möjligast minsta nummer. Med en om menniskosång föga påminnande röst qväkte hon fram en visa, hvars andetomhetsrikedom endast kunde uppvägas med dess på slipprigheter välförsedda förråd. Och de ovanligt otuktade gesterna ströko alltför tydligt under, hvad orden icke vågade komma fram med.

Publiken tjöt som vilda djur. Man stampade och slog med händer och käppar. Och i refrängen, som ofta återkom med namnet "*Qvitterbom*!", klämde bastrumman i så att normala örhinnor skulle ha brustit vid att vara i närheten.

Men i all denna tygellöshet låg något farligt medryckande.

Ju ursinnigare och dårhusaktigare "Tribunernas Venus" vred på sin fettrika lekamen, under det att hennes små grisögon kastade utmanande blickar på sina spritomtöcknade offer, ju större blef jublets larm.

Till och med Rosa kände sig medryckt.

Men af räddhåga att möjligen bli igenkänd af sin förvildade skolkamrat och på detta ställe hade hon dragit sig några steg längre in i logen.

Hennes ögon brunno, kinderna lågade af alkoholens inverkan och pulsarne dunkade som hade de utsatts för hammarslag.

En kraftig arm slog nu ett fast grepp om hennes lif och innan hon hann åter till besinning brann en glödande, passionerad kyss på hennes svällande läppar.

Det gick rundt i hennes hjerna och halft bedöfvad föll hon ned på soffan i logen.

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Derute skrålade "Tribunernas Venus" en ny slagdänga. Publiken tjöt, trumman dunkade takten och esskornettens gälla stötar ekade mot salens väggar.

— — — — — — — — — — — — — — —

Från Rosas vackra ögon hade barnaglädjens oskuldsfulla glans nu flytt för evigt.

Hennes ungdoms drömmar klädde sig i sorg

TREDJE KAPITLET.

Ett vågadt steg.

Klockan var öfver 11 på natten då Spritman och Rosa kommo ut.

Sorlet och oväsendet hade nu slutat för qvällen derinne i variététemplet, hvars gaslågor och glödlampor som bäst höllo på att släckas. En talrik menniskomassa krälade ned. Det hela bestod af hufvudstadens mest nöjeslystna élitkår.

Här och der i hopen höjdes ett skrän, som skarpt stack af mot den stjernklara nattens frid. Några gapskratt, interfolierade på ett sataniskt sätt åtskilliga svar och gensvar ur en klunga, som råkat i "gruff" med polisen. Två rusiga ungdomar försökte med ord och åthäfvor imitera "Vildings" åsnefasoner och fadda grillqvickheter under det att "en fallen stjerna" från något observeradt "hotell" sluddrade fram lösryckta bi-

tar ur ett bravurnummer af Junos repertoir för aftonen.

Längre fram trätte några yrvakna nattschäcktare om förmånsrättigheten att hålla närmast invid grinden till ”Gasklådan“, till hvilken en stor del af den sorlande mängden från “Snobbfröjden” nu stälde sina osäkra steg.

Rosa var alldeles tyst och lät sig viljelöst ledas af Spritman, som bjudit henne sin arm. Spritman yttrade icke heller ett ord, men af den segervissa minen kunde man lätt döma att han var nöjd med sin afton.

— Ska vi äta en bit, eller hur Rosa?

— Nej!

— Men vi få ingenting när vi komma till stan.

— Jag vill ingenting ha.

— Se så! Nu skall du icke vara sjåpig. Du, som skall bli variétéartist, du måste hålla kuraget uppe.

— Jag tänker aldrig bli någon så'n der....

— Så mycket värre för dig. Tror du inte jag vet hur dina affärer stå och . . .

- Tig! Ni är en skurk . . .

I fall jag icke hjelper dig vidare ja. Derför är det nu bäst att du gör som jag vill. Jag presenterar dig som min lilla fästmö och . . .

— Ni skulle våga!

— Ja, min *fru* kan jag väl icke kalla dig, då

man vet, att vi ännu knappast kunna hafva hunnit med att taga ut lysningen.

— Jag vill gå! Hör ni! Släpp mig!

— Nå så gerna för mig. Men betänk att vi ha en dag i morgon också. Skulle det komma ut att att vi...

— Tyst, för Guds skull! Fick man veta att vi varit tillsammans så här i qväll i den der logen så vore hela mitt rykte förstördt.

— Så tänker jag också. Du går således in på att åtminstone pro forma bli presenterad som min fästmö samt att supéra med mig. Icke ensam. Nej, för all del. Jag har just en treflig bekant, en rik knös, må du tro, som väntar på oss derinne.

Och detta har ni icke sagt ett ord om förut?

— Hur skulle jag kunna göra det? Vaktmästaren deruppe gaf mig just den der bekantingens visitkort när jag gjorde upp.

— Hur kunde man veta att vi voro der?

— Såg'et naturligtvis. Du tror visst som haren, att man icke syns derför att man sticker nosen i en skrefva?

— Alltså förlorad!

— Nej, icke som min fästmö. Jag kan för resten tala om, att den der bekantingen har variété i X-köping och om du håller dig väl med honom så har du kontrakt der lika säkert, som om det redan vore skrifvet och undertecknadt.

Man steg in.

Här rådde ett rörligt lif. Hade Spritman icke redan gått i författning om ett bord i matsalen hade det nog blifvit lång väntan för honom och Rosa att få ett sådant.

Nu var han så godt som hemma i huset. Alla kypare kände väl till honom. Den frodiga kassörskan och schweizeriflickorna smålogo sina allra vackraste leenden då Spritman gjorde dem sin komplimang.

Spritman hade kommit ungefär midt i salen just der den kröker sig i rät vinkel med dess fortsättning. Rosa följde honom tätt i hälarna, alldeles för skygg att låta blickarna göra några vidare forskningsfärder än hon var nödsakad till för att komma fram.

Hon skulle annars hafva märkt ett stort bord, som just stod tätt till höger i denna vinkel, ett bord hvilket var talrikt besatt med gäster af helt annat utseende än flertalet öfriga i salongen. Detta var det bord, som reserverats för ställets variétéartister och kallades också derför “*artistbordet.*“

Att döma af herrarnas renrakade anleten och damernas ej alldeles puder- och sminkfria kinder samt delvis extravaganta toaletter var det för öfrigt icke svårt att igenkänna den kategori af “konstens barn“, som detta supérande sällskap tillhörde. En stor förbrödring och försystring rådde der äfven. Det vanligaste till-

talsordet var pronominet *du* eller ock respektive förnamn.

— Nej tjenis på dig, Spritman! Är du här nu ändtligen. Trodde fan hade tagit dej, efter du inte kom.

— Är icke mogen ännu. Men hur står det till med dig gamle Bellqvist? Du är inne för att göra upp kontrakt kan jag tro?

— Alldeles! Har just ringt på till dig vid sextiden men då var du redan ute.

— Affärer framför allt förstår du.

— Kan tro det!

Han lutade sig ned mot Spritmans öra och hviskade några ord, åt hvars innebörd de såta vännerna sedan tycktes ha ogement roligt, att döma af deras plirande blickar och breda skratt.

— Nå har du bord, Bellqvist?

— Just precis! Högg ett här i centrum när jag kom. Vill du kanske vara god och presentera?

— Direktör Bellqvist, min fästmö, fröken Rosa.

— Rosa! Charmant passande namn. Gratulerar.

— Rosa rodnade förläget åt såväl fästmö-titeln som åt komplimangen och kom sig ej för att replikera utan intog stillatigande den plats, som Spritman anvisat henne.

— En fin-fin sexa för tre, reqvirerade "direktören", hvars undersätsiga, starkt bygda och

väl korpulenta figur med ett af välmåga skinande fullmåneansikte sqvallrade om lifliga begär efter bordets nöjen.

Under den verkligen charmanta supéns gång steg stämningen bland herrarna. Den svenska potatisnektarn anlitades föga men andra viner så mycket mer. Till fogeln kom perlande Röderer, väl tempererad i den magnifika iskylaren. Till desserten, en öfverdådig glace med blandad frukt, serverades Ayala sec eller Hochheimer efter behag.

Att Rosa icke såg ut som en variétéartist kunde Bellqvist snart märka. Att hon *icke* var Spritmans verkliga fästmö visste han förut genom titulär-fästmannens privata meddelande å det kort, som “Snobbfröjdens“ familjelogevaktare hade tillburit honom. Hvem hon således i verkligheten var eller hvad hon hade för sig var honom emellertid en gåta. Hans af naturen starka dragningskraft till det vackra könet lämnade honom emellertid ingen ro förr än han närmare fått reda på den tilldragande flickans lefnadsförhållanden.

Hans lystna ögon sökte gång på gång uti hennes behärskade blickar ett gensvar på någon stum fråga.

Ju längre supén fortskred blefvo ock hennes drag allt mer tilltalande utan att dock fullständigt blotta hvad hennes upphettade inre hade på hjärtat.

Bellqvist var ingen psykolog. Men af den rika öfning, som han haft genom umgänge med tusentals olika menniskonaturer, ej minst qvinliga, märkte han snart, att under Rosas väl spelade lugn bodde en hel verld af vilda lidelser. Och som han sjelf var ett lidelsernas okufvade barn fann han i Rosas närhet den sympati, som likstälda själar lätt finna i hvarandras närhet.

Spritman hade en obestämbar förnimmelse af att hans offer höll på att glida ifrån honom. Men munken, den myckna maten och de många vinerna hade redan begynt att allvarsamt tynga hans icke allt för motståndskraftiga hjärna.

Eller hade han andra motiv att icke låtsas se med mer än ett öga?...

Från matsalen begaf man sig ut i det rymliga schweizeriet.

Här var kaffebordet med tillbehör redan iordningstäldt. Bellqvist bjöd Rosa armen och ledde henne till det lilla skymundan der deras bord vinkade med "Gasklådans" välrenommerade mocka och dito chartereuse.

Spritman hade fått tag i en artist af godmodig cert, välfödd och ej utan drag af "lifvad" karl. Jemte dem stod en annan, magerlagd typ, som på sätt och vis hade något af den store fäktmästaren Ling i sina drag, ehuru de syntes högflammande af väl flitigt pokulerande ur punschflodens söta vågor.

Rosa hade knappt hunnit servera kaffe åt

sin generöse värd och sig sjelf innan Spritman infann sig vid bordet, medförande de båda nyss omtalade gästerna.

Bellqvist var en gammal bekant till båda och “skakade tass“ med dem på sitt vanligt grofkornigt fryntliga manér. För Rosa presenterades de såsom skådespelaren Lund och sångaren Tonman.

Att Bellqvist icke var så värst feterad af denna sällskapets förstärkning var lätt att se, trots att han hade på sig sin vanliga artighetsmask.

Samtalet rörde sig till en början om kringsittande artister. Der borta vid ena långväggen satt en mycket kokett feminin, som kallades Chic. Hon skulle vara en “stjerna af första ordningen” enligt hvad det elaka förtalet påstod. Man sade också en hel del annat, som nog låg sanningen närmare och som kom Rosa att omsogsfullt granska ställets kaffeservis för att söka dölja en förlägen rodnad. Hennes egentliga verksamhetsfält var i regeln Platåsalongen och Kungsträdgårds-Eldoradot. Omständigheterna hade någon gång fört henne utrikes. Men den resan tålde hennes mindre utvecklade intelligens icke vid. Hon omgafs nu af ett starkt garde suckande variétéhabituéer och syntes, finna sig ogement väl i denna med sig sjelf harmonierande krets. Annars tyckte hon mest om att umgås med äldre män, af hvilka en viss,

mycket fetlagd f. d. teater- och konstanmälare var en gerna sedd gäst i hennes lilla klädloge, fast han i tidningen ”för färgens skull“ hade bara fula saker att säga om variétén. Ty han var gift.

Vid ett annat bord upphäfdes gång på gång ett skärande, rått glaffskratt. Detta kom från en mycket högröstad individ, som hvad “artistskap” beträffar gjort sig känd för att mest vara sig sjelf och annars bekant för sin obrottsliga dyrkan af vinets gud. Han kallades Vilding.

För öfrigt funnos i salen en massa andra mindre kända “storheter“ såsom ”kapellmästare“, kuplettfabrikanter, konstskyttar, ”lampkastare“, dansarinnor, ”bondkomici“, in- och utländska vissångerskor med flera, hvaraf en del af de svenska förut varit synliga vid några ambulerande teatertruppers prestationer eller ock sprungit direkt från schweizeridisken eller cigarrbutiken upp på tribunernas guldlockande nöjesaltare.

Allt syntes genom ett tätt flor af rök och spritångor. Varornas omsättning var liflig och tungorna löpte fritt på gränsen af den konversationens skala som kallas för skrän.

Tonman skulle just till att föredraga något gask- och extranummer för sällskapet då hofmästaren kom fram och protesterade på det lifligaste. Men då rann sinnet på Tonman som vanligt och med den påföljd, att Rosa, som icke

uppfattade sångarens varma hjärta, bad att man skulle bryta upp.

Hon kände också att det var hög tid för henne att komma derifrån.

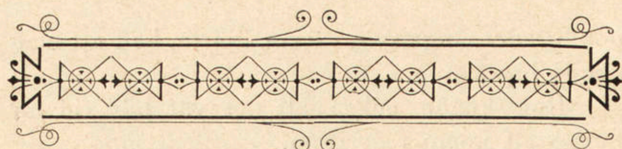
Så redlöst öfvergifven som hon var nu hade hon aldrig förr kunnat tro sig bli.

När Bellqvist tog hennes arm, dansade hela salen rundt för hennes skumma ögon. Hennes ben darrade och öfver bröstet låg en beklämning, en ångest, som bäst kan liknas vid den, som en resande känner, då han första gången smakar på hvad sjögång vill säga.

”Direktören“ satte upp den nu nästan medvetslösa Rosa i en utanför “Gasklådan“ hållande droska just då Spritman qvicknade till ur en kort men tung slummer.

Tonman och Lund hade nyss förut stapplat i väg. Vid bordet stod en serveringsfröken med sömntyngda ögon och bad att få ”göra upp.”

FJERDE KAPITLET.

På vinst och förlust.

Klockan var tolf på dagen efter nyss skildrade afton.

Ännu var cigarrboden på Malmskilnadsgatan icke öppnad, hvilket väckte en undrande uppmärksamhet bland närliggande affärers herrar expediter, som annars i regeln kunde skaffa sig en kaffefrukostcigarett inne hos “vackra Rosa“. Men denna morgon måste de inköpa sitt tobaksförråd hos “mulliga Thea“, längre ned på gatan.

Fröken Fallqvist, som vanligtvis brukade titta ned i sin butik först framåt fyratiden, hade denna dag för ovanlighetens skull kommit dit redan klockan half ett.

Hennes öfverraskning att se sin butik stängd så långt fram på dagen var obeskriflig.

I första häpenheten visste hon icke rätt hvad hon skulle tänka, men snart tolkade hon märkvärdigheten så, att Rosa svårt och hastigt insjuknat och för den skull icke kom-

mit sig för att skicka nycklarna upp till bodegarinnans hem.

Hon styrde derför utan vidare sina steg till "Sibirien", der Rosa delade rum med en gammal sömmerska i en arbetarekasern i slutet af Roslagsgatan.

Här skulle hennes öfverraskning sättas på ännu ett svårt prof.

Rosa hade icke varit hemma på hela natten.

— Hvar kunde den annars så ordentliga flickan ha hållit hus?

— Hade det händt henne någon olycka?

— Kanske hon var död? Ja, kanske rent utaf mördad?

Dessa frågor stormade kring i vild dans i fröken Fallqvists hufvud.

Hon var just på väg att anmäla saken för polisen då hon med ens beslöt, sig för att afvakta ännu några timmar och under tiden låta dyrka upp butikdörrens lås samt sedan sköta expedieringen sjelf så länge.

När hon åter kom fram till sin bod var den emellertid ändtligen öppnad. Hon steg in, flammande af vrede och besluten att på stället afskeda ett biträde, som kunnat låta komma sig till last en dylik affärsblunder.

Men i butiken fans ingen Rosa.

En helt annan flicka kom ut ur lagerrummet och meddelade att Rosa slutat och att hon ej ämnade återkomma.

—Hvem är ni? Och hvad ger er rättighet att expediera i min butik? fräste megäran, utom sig af okufvad vrede.

Flickan svarade lugnt:

— Jag heter Greta Karlsson. Och jag är här för att se efter boden tills fröken skulle komma.

— Hvar är Rosa då?

— Hvar hon är nu, det vet jag icke. Jag tjenstgjorde här för henne i går eftermiddag och stängde när jag gick. I morse vid elfva tiden telefonerade hon, att jag skulle komma upp till henne och — — —

— Men hon har ju inte varit hemma i natt.

— Det har jag icke reda på. Jag träffade henne på ett kafé. Der gaf hon mig dessa pengar, som jag skulle lämna fram när fröken kom. Och så det här brefvet.

Flickan lämnade fröken Fallqvist pengarna och brefvet, hvilket slets upp med brådskande nyfikenhet.

Brefvet innehöll följande rader:

«Bästa Fröken Fallqvist!

Jag skulle Be Fröken Fallqvist så Mycke om urskäkt, men jag Kan icke för jag Är så jupt Olykli och de pängar såm jag Är skyldi För utbårgade segarer Lämnar jag härmed åt budet Såm jag tjäner Såm en Årdentli flika och Såm jag Ger min rekåmdasjon

i fal Fröken Fallqvist vil ta Henne i Buticken. Far väl. Lycka till Beder

venligen

Rosa.

P. S.

Jag har Dragi å de Såm Fröken var Skyldi mej på Månaslönnen **D. S.**«

Fröken Fallqvist stafvade sig med möda genom det om klen skolundervisning vittnande brefvet. Hon var visserligen icke sjelf någon styf rättstafvare eller skönskrifverska men nödvändigheten hade efter hand tvungit henne att något så när sköta sina affärsbref och affärsböcker.

Att Rosas ortografiska och kaligrafiska fattigdomsbevis icke hindrade henne från att taga plats som affärsbiträde torde än i dag finna talrika motstycken inom cigarrbutikfröknarnes talrika skrå. Ej heller kunde det på minsta vis motverka hennes eventuella framgångar som »*variétéartist*», alldenstund dylika brister inom denna kategori af konstutöfvare hör, åtminstone beträffande spinnsidan, till hvardagligheterna.

Men vi lämna nu tills vidare fröken Fallqvist åt sina funderingar för att närmare följa Rosas öden.

* *
*

Klockan slog 10 i Klara kyrktorn.

Rosa räknade yrvaken de många slagen. När hon märkte att de gingo öfver åtta-talet blef hon med ens fullt vaken och reste sig upp ur den svällande bädden.

Hon lät blickarna med stigande undran fara kring det elegant möblerade rummet. Att hon icke befann sig hemma på Roslagsgatan det fann hon genast.

Men hvad var hon då?

Drömde hon ännu eller hade hon förlorat förståndet?

Då steg med ens eftertanken fram med nakna fakta.

Den föregående qvällen syntes med "Snobbfröjden", "munken", "familjelogen", Spritman, "Gasklådan", Supén, Bellqvist och — — —

— Ah! — — — --

— Hvad skulle det väl nu blifva af henne? — — — —

Och cigarrboden, som icke blifvit öppnad fast än klockan var öfver tio.

Hon kände att hon var förlorad.

Hufvudet värkte så det ville springa sönder.

I hast kastade hon på sig sina kläder. Under letandet efter sina nipper fann hon på bordet ett litet kuvert med påskriften: "*Till Rosa.*"

Hon öppnade mekaniskt konvolutet, men ryggade förskräckt tillbaka när hon fick se innehållet.

Detta bestod af en riksbankssedel på etthundrade kronor och ett visitkort med namnet *Kuno Bellqvist.*

Å baksidan stod skrifvet med en i hast tillslarfvad stil:

»*Älskade Rosa!*

Här några nålpengar. Vi träffas snart.

Din egen Kuno.

Hon kastade sedeln och kortet föraktfullt på golfvet. Skammens tårar frätte hennes kinder och med den sårade hederskänslans vrede skrek hon till:

— Uslingar! Ni tro jag *säljer* mig — *Aldrig!*

Så sjönk hon ned på en stol. Tårarnas lopp blef allt stridare och stridare, kroppen skakades af våldsamma konvulsioner en svindel grep henne och slutligen föll hon afsvimmad ned på den eleganta mattan.

När hon ändtligen kom sig var klockan öfver elfva.

Hon låg på en soffa i samma rum. En äldre qvinna med härjade drag höll en flaska parfym för hennes näsa.

Då Rosa slog upp ögonen yttrade qvinnan:

— Nå, jag visste väl jag, att ni skulle repa er igen. Ungt skinn står bättre mot än gamla hudar. Ni har väl fått i er något för mycket i natt kan jag tro, och med starksaker får man handskas varsamt innan man blir van.

Rosa reste sig både skamsen och uppretad i det hon svarade:

— Jaså! Ni tror att jag är — är *full?* Men — ni bedrar er. — Jag skall be att få veta, hvad jag är skyldig för rummet.

— Tio kronor. Och så en flaska vin, tio kronor. Tjugo kronor således.

Rosa häpnade. Tjugo kronor och hennes kassa var icke större än omkring fyra.

Hvad skulle hon ta sig till?

Qvinnan tycktes märka Rosas förlägenhet och hade redan färdigt något om polis på läpparna när Rosa fattad af en plötslig ingifvelse, gick direkt fram till nattduksbordet, böjde sig ned och sökte liksom efter någon småsak.

När hon reste sig hade hon en hårnål mellan sina fingrar. I den andra höll hon hundrakronesedeln fast sammankramad. Med kylig och lugn röst sade hon nu i det hon stälde sig framför en spegel och ordnade sitt rika hår:

— Skaffa mig en flaska wichyvatten och så en qvitterad räkning på det hela.

— Qvitterad räkning? *Här* brukas inte några qvitterade räkningar.

— Men *jag* vill ha en sådan, så vida ni önskar få er betalning.

Med ett vresigt: Som behagas! försvann qvinnan och återkom efter en god stund såväl med räkningen som med vattnet.

Rosa hade under tiden hastigt slätat ut se-

deln och stoppat ned den i sin portmonnä, glad öfver att den icke fallit i värdinnans klor, då den nog för alltid varit försvunnen.

Hon tog högdraget mot räkningen. Den var på tjugo kronor och femtio öre.

När hon lämnade qvinnan sedeln steg ett halt kattgrin fram öfver "värdinnans" pösiga drag i det hon svarade:

— Stora pengar, tror jag. Godt handsöl. Skall strax bli tillbakas.

Och dermed försvann hon på nytt. Nästan ögonblickligen återkom hon med resterande öfverskott.

Rosa märkte icke det drag af besviken förväntan, som hexan visade när Rosa gick utan att lämna — drickspengar.

En timme senare satt hon i sällskap med sin gårdagsvikarie på förut omnämda kafé och hvad som derefter följde i cigarrboden veta vi af det föregående.

* *
*

Nu måste slaget stå.

"På vinst eller förlust" var lösen.

Rosa hade på några timmar blifvit en helt annan qvinna än den, som dagen förut satt i cigarrboden och afundades "Tribunernas venus" och hennes utstofferade lofpris i "Applåden".

Nu *måste* hon bli variétésångerska eller också — något annat.

Frågan var bara den, hvilket som kunde vara — minst uselt.

— "Kan komma på ett ut", blef resultatet af hennes eftertanke.

— *Kanske* att chansonettfacket betalade sig bättre? Ja, troligen.

Hundrakronesedeln hade krympt ihop till ungefär fyratioåtta kronor sedan fröken Fallqvist fått sitt. Hennes värdinna skulle ha fyra kronor. Och så måste hon naturligtvis hyra sig en annan bostad, ty hon skämdes att längre bo under samma tak som den fattiga, men hederliga gamla sömmerskan.

Efter tidningsannons gick hon till Lästmakaregatan och hyrde sig ett rum för femton kronor pr månad, trots att hon måste dela detsamma med en qvinna, som hon ännu icke ens sett.

Nästa bestyr blef att sätta sig i oförtöfvad förbindelse med den der Spritman för att med första bereda sig till en debut.

Hon gick ut och telefonerade.

Efter lång väntan och minst tre signaler fick hon svar.

Att döma af Spritmans rossliga och oklara röst tycktes det som om han nyss vaknat upp från sitt nattliga rus.

Man kom öfver ens om att träffas klockan

fem på eftermiddagen i ”Grillsalongen“ utanför cigarrkiosken.

Klockan var nu tre.

Någon hunger kände hon icke, men törsten nästan qväfde henne. Hon gick in på ett kafé, begärde en kopp kaffe och tog i en tidning för dagen.

Instinktlikt flögo hennes blickar först mot de spalter, der variétéannonserna hade sin plats. Ett hånleende lekte öfver hennes läppar.

Allt var här så *“oöfverträffligt“*, *“utan konkurrens“*, *“exeptionelt“*, *“fenomenalt“* och så vidare i så superlativa bestämningar att man nästan skulle kunna vara frestad att tro variététribunerna vara förverkligade bilden ur ”Tusen och en natt“.

Men Rosa hade redan fått en annan syn på tingen.

När hon tänkte på Juno Malmros som Tribunernas Venus, blef det minsann icke mycket qvar af *vidunderliga* behag åt alla de andra, som möjligen voro sämre exemplar i gudinnan Variétéas trasgranna gemak.

På en af tidningens insidor fann hon en resention öfver åtskilliga variétéers prestationer.

Hon hade tillräckligt godt omdöme för att genast fatta öfverdrifterna af berömmet äfven der. Hon såg genast hur det medlidsamma hånet spelade fram mellan hvarje rad och att hvad det ena ordet gaf tog genast det andra tillbaka.

Hvad skulle man väl en gång skrifva om henne?

— — — — — — — — — — — — — — —

På vägen till “Grillsalongen“ kom åter en tärande fruktan öfver henne.

Kanske hon nu gjorde det ännu värre för sig än, hvad som redan händt? — — —

Men hvad skulle hon väl taga sig till? — —

Att få plats i en ordentlig butik var så godt som omöjligt och att söka sig tjenst som piga — — —

Man skulle bara skratta ut henne och köra henne på porten.

Hoppet om möjliga framgångar lockade henne också. Hon hade ju alltid haft “kar'tycke“, var ju icke ful, kunde åtminstone sjunga bättre än många andra af dem, som nu uppträdde och hade ju för öfrigt icke längre någonting att riskera mer än lifvet.

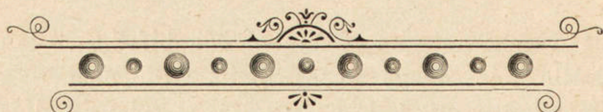
Lifvet! Ha! — skrattade hon till bittert hånande. Nej, *döden* blir min lycka. Döden skall lära mig, att en gång få börja ett lif, som är bättre, renare, heligare än denna smutsiga dårdansande hop här nere icke ens har en aflägsen aning om.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Hon skulle spara, spara ursinnigt, med undantag af de utgifter, som hon behöfde göra för

att vinna nöjeshopens jubel och bifall. Sedan skulle hon draga sig tillbaka i tid med rika öfverskott, att i frid begråta stundens villfarelser, att i frid bereda sig för ett *bättre* lif.

FEMTE KAPITLET

Preluider.

Under dessa tankar hade Rosa hunnit fram till sitt mål. Klockan var precis fem och utanför lokalen rådde ett rörligt lif af in- och utgående gäster, som hade hört eller skulle höra någon del af “kaffekonserten“.

Rosa kunde icke värja sig för den tanken, att stockholmarnes kända ”goda tid“ när det gälde *nöjen* icke var en elak beskyllning. Vid det hon steg in i den långa läktartamburen styrktes denna mening allt mer och mer.

Vid cigarrkiosken stod Spritman i full fart med att skämta med försäljerskan och jemte honom förekom en underlig figur, som hade omisskänliga drag af att tillhöra den ras, som fått eller tagit sig det just icke så anspråkslösa namnet ”Guds egendomsfolk“.

Skulle “egendom“ tagas i bemärkelsen gods

och egodelar synes benämningen, beträffande den med Spritman nu sällskapande individen delvis kunna vara berättigad. Hans yttre verkade nämligen ganska välrangerad karl.

Spritman vände sig om och fick syn på Rosa. Med mycket obesvärad framfusighet utbrast han:

— Jaså du kom verkligen? Och så godt som på slaget. Högst ovanligt för fruntimmer och synnerligast för damer artister.

— Artister ja! Men ännu har jag icke den äran.

Med skrällande nasalröst inföll israeliten mycket familjärt.

— Hvad lilla Rosa inte är, kan lilla Rosa väl bli. Charmant figur, i sanning! Jo, du kan du Spritman! Hä!

Rosa kastade en förtrytsam blick på den obekante, högst obehaglige individen, och ämnade just fråga, med hvad rätt han kallade henne för Rosa, då hon kom att tänka på att en cigarrbodflicka liksom en schweizerifröken sällan benämnas annat än med förnamn.

Som hon egentligen icke ens hette Rosa utan detta var ett namn, som hon tagit sig då hon kom till fröken Fallqvist, lät hon juden behålla sin sjelfmedvetna säkerhet.

— Skådespelar Schreni, medarbetare i "Applåden", fröken Rosa — — a' förlåt har alldeles glömt bort ditt tillnamn.

— Gör också detsamma, svarade Rosa kort. Jag har kommit hit för att få tala några ord enskildt med er — — *dig* menar jag.

— Genera dig inte för Schreni. Jag vet hvad du har att säga mig. Och han kan säkert också ge dig ett godt råd såsom varande man af facket.

— Nå gerna för mig, svarade Rosa. Men fortsatte hon, vändande sig till "skådespelaren", jag vill gerna på förhand veta, hvad ni ämnar ta' i arvode för eder hjelp.

Schakraren tycktes icke bli det minsta frapperad af denna direkta affärsfråga. Han plirade med sina talgiga ögon och tycktes i hast göra en öfvervägande kalkyl innan han svarade:

— Min bästa fröken! Nog ska' vi komma öfverens om priset. Jag är sjelf konstnär och vet mycket väl huru törnbeströdda de första stegen kunna vara. Min artistbana är lång, har redan kunnat fira silfverbröllop med Thalia, och under sådana förhållanden blir erfarenheten rik, skall jag säga. Och så mina resor. Ah!

— Jag kan icke påminna mig ha sett herr Schrenis namn på någon teateraffisch under de år jag studerat sådana, inföll Rosa.

— Inte? Högst besynnerligt! Jag är god vän och bror med hvarenda teaterdirektör i hela Skandinavien och äfven mycket bekant utomlands.

Schreni tycktes bli ovanligt generad af den

tviflande blick, som Rosa nu riktade mot honom. Spritman observerade detta och kom genast till undsättning i det han afbröt:

— Ja det der får herrskapet resonnera om derinne. Nu ska vi ha oss litet kaffe och punsch.

Dermed förde han "skådespelaren" och Rosa mot en dörröppning, lotsade dem sedan med stor vana fram mot estraden mellan delvis till trängsel besatta serveringsbord.

Spritman hade bekanta till höger och venster. Delvis "artister" delvis artisters "bekanta". Bland andra var det en frodig figur, den Rosa kände till från cigarrboden, der han presenterat sig som häradshöfding Kulgren och som hon kände till vara en af butikens värste cyniker. Han var äfven mycket känd som konnässör på variétéflickor.

En vaktmästare steg fram med ovanligt välformad förmåga att skjuta rygg.

— Behagar inte hr direktörn taga plats vid det här bordet?

Spritman slog sig ned med Rosa och Schreni.

— Kaffe en "Lindgren" och så ett program.

— Appolinaris?

— Javisst, och cigarrer.

Rosa hade märkvärdigt nog aldrig varit på någon så kallad "kaffekonsert". Efter hvad hon kunde märka af hvad hon nu såg både beträffande publik och prestationer ville hon helst kalla det hela "*eftermiddagsfröjd*".

Välkända reminéscener från sommarqvällarnes Platåsalongs-underhållningar blandade sig äktenskapligt med "Gasklådans" och "Snobbfröjdens" vinteraftons patjouli-doftande grillidiotismer.

Trumman förde som vanligt första stämman och chansonetterna voro ock äfven här lika fattiga på kläder som på röst. — — —

— Skål Rosa! Tack för i går! kom det som ett manande handtag från verkligheten.

Rosa spratt till ur sina reflexioner och fattade mekaniskt det ifylda glaset men stälde det åter ned på annonsbordsskifvans glasöfverdrag.

— Nej, *punsch* vill jag icke ha. Jag bad ju bara om kaffe.

— Ah, se så! Jag har slarfvat lika mycket som du i natt, inföll Spritman skrattande. Nog tål du vid ett glas punsch alltid. Skål på dig!

Rosa kände hur skammens blodfärg steg upp öfver kinderna. Men hon var omedvetet situationen vuxen när hon svarade:

— Ja, man tål mycket innan man förgås. Men nu har jag icke kommit hit för att dricka punsch och icke heller för att studera variété i eftermiddagsdagdrifvarebelysning. Jag har endast kommit hit för att få några råd angående hur man skall bära sig åt för att komma in vid någon variété.

Detta var då rakt på sak. Spritman kände sig förlägen för en så klar framställning af mö-

tets ändamål och blef svaret skyldig. Men Schreni var genast fullt inne i ämnet när han svarade:

— Bästa fröken Rosa. Vägarne äro delade. I detta fall ha vi endast *två*, det vill säga chansonett- eller soubrettfacket. Det sistnämnda torde närmast tillhöra — ja, förlåt min frispråkighet — det — — — nej, jag menar den ålder, som — blif icke ond — den ålder, som fröken Rosa nog har lämnat. Jag vill naturligtvis icke tala om dansösfacket som — — — Ja, vi förstå hvarann. Fröken vill bli chansonett? Yes! It is right! Well!

— Nej *svenska* för all del.

If You please! Några kostymer. Dessa få vi naturligtvis från fru Sytner. Charmanta, indeed. Så skall ni ha några kupletter. Sådana ska' vi skaffa er nya, enkom skrifna för er och med nya melodier och så skall ni ha orkestering af melodier. De' ska' vi också skaffa. Och vidare — — Ja se'n är det bara några lektioner. Och dessa kan ni naturligtvis få genom oss. Och så — — —

— Nej stopp för all del. Säg mig kort och godt, hvad tror ni att det hela går till för att jag skall kunna bli färdig att debutera som chansonett?

Schreni kliade sig betänksamt på näsan, sneglade på Spritman, som återvunnit sin fatt-

ning under judens affärsmässiga utläggning, och svarade:

— Ja, hvad säger du Spritman?

— Femhundra krisch, rund summa, ska' vi göra det för.

Fem hundra kronor???

— Billigt! *Mycke'* billigt! Tänk bara på hvilka gager, som ni kommer att få.

— Men hvar i all verlden skall jag taga dessa pengar från?

Schreni grinade illparigt när han svarade:

— Ett litet förskott kan alltid anskaffas om så behöfs. Nog har *jag* vänner, som kunna bisträcka med en så'n liten summa om det gäller någonting för en vacker sak, fast *jag* icke har plockat bara rosor på konstens tegar. Jag ser att ni har, hvad som behöfs för att göra lycka på de bräder, som föreställa verlden. Se här min hand på att ni i mig har en *vän*, en *verklig* vän! En *vän*, som — — —

— Har icke betvifladt er vänskap. Men säg bara *hur* —? — —

— Ett litet qvitto bara på att vi ha att lyfta gaget för edra tre första kontrakt — *naturligtvis* återlämnas öfverskottet, se'n skola vi lätt som en dans sköta om, att ni får både kostymer, kupletter och allt det andra.

— Ja, *de* ä så rätt så, inföll Spritman. Se'n ska' *vi* — — —

— Hvilka vi? afbröt Rosa.

— Jag och Schreni förstås, svarade Spritman, i det han vände sig mot en liten svettblank person, som i detta ögonblick passerade bordet och dervid lade sin hand på talarens axel i det han sade:

— Nej, se go' da' på dej, bror! Sitter du här och vegeterar?

— Kors ä' de du, Jånge? Du kom som sänd ifrån skyn. Har du några kupletter på dig? frågade Spritman i det han gjorde i ordning en stol åt den nye gästen.

— Kupletter? Nej, kära du, bara tre. Sålde nyss femton stycken åt Issy Tummel. Hundra "lock" för två.

— Bra betalt för smörjan, inföll Schreni.

— Smörjan? Ja, det kan du säga, gamle grosshandlare, som icke ens kan skilja på maskulinum och femininium.

— Inge gruff, pojkar! Ta' hit rasket, få vi se om det duger, afbröt Spritman med myndig ton i det han tillade: Ska du ha dej ett glas punsch så säg ifrån.

— Ja, "hvarför ska' man säga nej — — —

— I fall de' ä' så att nå'n *bjuder*", fortsatte Schreni, sjungande och retad af invokationen om genusdifferenserna.

— Jag kan betala *sjelf*, svarade Jånge högdraget och gjorde en rörelse mot venstra byxfickan, samtidigt med att Spritman kommenderade:

— Ovanligt, svarade Schreni.

— Fram med lagret! Det är icke jag utan fröken Rosa här som är köparen, inföll Spritman. Har du något som passerar för chansonetter?

— Om *jag* har?

— Ja, för henne? — — Förlåt, fröken Rosa, herr Jånge.

Bugningar — Spritman fortsatte:

— Något *piffigt*, förstår du. Jånge tog upp ur en diger bröstficka en hel del papper som det var skrifvet någonting på.

Han började med en allt annat än melodisk röst försöka att ge sången lif åt några positivmässiga tankesånger och log under detta synbart ansträngande arbete med den tankerubbade hjärnans hela sjelfmedvetna säkerhet om föredragets öfverdådiga värde.

— Ä' dom inte djefligt styfva? slutade han sitt föredrag.

— Nå-å? Hvad tycker du, Rosa? sade Spritman. Jag anser att du borde fästa dig vid de der bitarne. Särskildt de der “Is i magen“ och ”Smetat förut“.

— Utmärkta! inföll Schreni.

Rosa teg.

— Jag är icke dyr, fortsatte nu Jånge, i det han tömde sitt glas. Tag alla tre, så blir det bara tjugu kronor. Fin affär! Musiken gör “Flinis“ för en och femti.

— Säg tio, inföll Spritman. Du skall tänka på, att det är en nybörjare och —

— Melodierna har jag hört förut, framkastade Rosa.

— Då kan man alltid få andra, svarade Jånge. Men för att de ska bli affär så låt gå. Tio kronor, må vara händt.

— Och då ger du skriftligt på uteslutande eganderätt för alla tre? frågade Schreni.

— *Na-tur-ligt-vis!*

Schreni log ett klädmäklarelöje. Jånge skref qvitto och Rosa — *betalade.*

Derpå stoppade hon manuskripten i sin kjolficka i det hon försiktigt frågade:

— Men tro ni icke att de här visorna äro något för mycket svåra för en flicka att komma fram med?

— Svåra? De der? Nej för all del, svarade ”Jånge“ tvärsäkert. Då skulle ni höra några andra, nyligen sålda åt Karry Långqvist. Vänta ska ni få höra. Den ena handlar om ett magasin och låter något i den här stilen i refrängen.

„Ett, två, tre, ta lu di luttanlej, får man se, ta lu — — —“ stämde Schreni in med segerviss säkerhet i memoreringen men afbröts tvärt af Rosa, som undanbad sig att få höra fortsättningen i det hon sade:

— Och så'nt der vill hon verkligen sjunga?

— Vill? Hvarför skulle hon icke det? Publiken jublar och hon tar applåder med den

hvarenda qväll. Vänner emellan är den värd femtio kronor. — — —

— Du fick naturligtvis inte mer än femman, skrattade Spritman:

Just nu framträdde på den improviserade scenen en undersätsig liten mörk figur i högst elegant kostym, det vill säga det lilla, som fans af en sådan. Salongen blef orolig och satte i väg med en brakande applåd.

— Hvem är det der? frågade Rosa.

— Kneipel, vet jag! svarade Spritman öfverlägset. *Hon* har tagit stockholmarne med storm. Ah! — En så'n artist! — Ah! — — —

Det lilla knytet började qväka. En jämmerligt tunn barnröst med ännu jämmerligare tysk vokalfrasering. Gesterna voro fullständigt marionettaktiga och öfverstego icke antalet fyra. Några stereotypa dans-pas voro i full stil med det öfriga af hennes "konst", som verkligen kunde kallas "*konstig*". Hennes bravurnummer tycktes vara en visa om händelserna under och efter en bal med supè. Att döma af hennes förmåga att spela berusad qvinna syntes det som om hon lagdt ned mycken praktisk öfning för att kunna göra illusionen så fullständig som möjligt.

Den knoddäna dagdrifvarhopen jublade och öfver hundratals punschfuktiga läppar skrålades sedan refrängorden:

"*Å je! Supé*
im chambre séparée."

På hennes ena ben glänste ett större strumpebandssmycke af diamanter. Detta sades vara en hedersgåfva af någon mer betydande personlighet inom fröjdlokalernas verld. Han sades vara alldeles betagen i den konstiga tyskans dimunitiva behag.

Rosa fann icke något vidare tilldragande i Kneipels prestationer. Icke kunde hon heller besluta sig för att erkänna hennes berömda qvinliga behag. Hvilken halffet brunett som helst på en tjugo vårar borde kunna täfla med denna firade triumfstjerna utan vidare medel än med liknande kostymer plus vadd, puder och smink. Voila tout!

— Rosa! Går du med till Djurgården i qväll? frågade Spritman, som nu återfått sin vanliga variétéjargong, tack vare en tredje flaska punsch, reqvirerad af kuplettfabrikanten, som gerna lät titulera sig literatör.

— Nej, det gör jag icke. Men om du kunde hjelpa mig i morgon med att få kostymer och musik till visorna och dylikt vore det bra.

— Det skall jag visst det. Hvar ä' det du bor?

— Lästmakaregatan.

— Bor du der? Ensam förstås.

— Nej, jag delar med en annan flicka.

— Dumt det. Hör du en annan sak. Du tycks vara vid kassa i qväll. Skulle du inte kunna låna mig en tia? Jag är nästan pank i

dag men i morgon skall jag ha ut tre hundra krisch i procenter och då får du tvärt igen tian.

Rosa hade icke stort mer än tjugo kronor qvar. Hon ansåg Spritmans begäran minst sagdt ogrannlaga, men vågade icke stöta sig med honom, som hon nu ansåg hafva hennes öde fullt i sina händer. Kanske visste han också att hon fått pengar af Bellqvist.

Hon tog derför upp en tiokronosedel och lämnade den åt Spritman under det Schreni genast var framme och försökte "vigga" hälften. Jånge hade nyss gått, men syntes kort derpå i ett annat kotteri å ena läktaren.

Utkomna stego Spritman och Schreni upp i en spårvagn. Rosa gick hem, tyngd af tunga tankar och äckliga minnen af en dag, som fullständigt latats bort.

Klockan var half åtta när hon kom hem till sitt nya logi. Uttröttad gick hon nästan genast till sängs. Hemska drömmar gjorde hvilan till ett straff.

Långt fram på natten for hon förskräckt upp ur sin bädd. Hon vaknade fullständigt vid det att en lampa tändes. Det var hennes rumskamrat, en ung qvinna som kom hem.

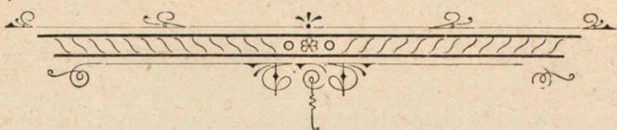
Utan att kläda af sig fullständigt kastade sig flickan vårdslöst på sin bädd och bände der af sig sina resårskor. Täcket drog hon sedan öfver sig och skrufvade ned lampan. Rosa tyckte att kamraten såg rätt behaglig ut, och var pro-

pert klädd, men märkte äfven att hon ej var — nykter.

Hon tänkte tilltala henne. Men i funderingar öfver hur hon skulle börja kom sömnen på nytt.

Klockan slog nu fyra i Östermalmskyrkans torn.

SJETTE KAPITLET.

Bland fula fiskar.

Rosa vaknade icke förr än långt fram på förmiddagen. En olidlig hufvudvärk plågade henne liksom äfven hungern. Hon hade ju icke ätit en bit på hela den föregående dagen.

Medan hon klädde sig kommo nya tankar att hon skulle försona sig med fröken Fallqvist åter på henne.

De inblickar, som hon redan fått af en variétéartists lefnadsförhållanden, voro långt ifrån egnade att drifva på hennes under gårdagen fattade beslut.

Snart insåg hon dock, att något närmande mellan henne och fröken Fallqvist numera icke vore att tänka på. Och derjemte kom det äfven för henne, att hon fortast möjligt måste skaffa sig pengar så att hon kunde gifva Bellqvist tillbaka köpskillingen för sin förnedring.

Tre "originalkupletter" hade hon ju redan skaffat sig. Finge hon nu bara lära in dessa

och så skaffa sig en kostym, borde hon inom kort kunna åtminstone debutera.

— Hur mycket kunde en kostym gå till? — Kanske hela femtio kronor. — Kanske mera?

— Om hon till att börja med skulle *hyra* sig en på någon kostymatelier? — Fick hon se'n göra kontrakt, så hade hon ju genast pengar att motse. — Icke kunde man väl bjuda henne *mindre* än *två* hundra kronor?

Hon letade efter sin portmonnä. I kjolfickan låg den inte. Inte heller i kappfickan.

Hon blef orolig. Att under nuvarande omständigheter vara alldeles blottställd på pengar vore förfärligt.

Bäst hon letade stötte hennes fot mot den sökta skatten. Antagligen hade den fallit ur sitt förvaringsrum redan qvällen förut; besynnerligt nog, då hon annars vanligen var mycket rädd om sin kassa.

Hon öppnade långsamt och helt tankfullt sin portmonnä för att göra ett öfverslag och blef förskräckt öfver att finna sin stora gårdagskassa redan reducerad till — omkring sju kronor. En femma, en silfverkrona och några småslantar.

Att hon aftonen förut fört med sig hem åtminstone tre femmor, var hon öfvertygad om. Hur skulle hon förklara detta? Skulle hon tillkalla sin värdinna?

Då flög plötsligt en tanke genom hennes hufvud, en tanke, som hon ej, trots lifligt motstånd, kunde frigöra sig ifrån.

Hon måste ha blifvit *bestulen!*

Åtskilliga omständigheter talade för att tjufven hade funnits i rummet under natten. — Värdinnan eller rumskamraten? Antagligen den senare.

Hon insåg sin maktlöshet att utan stora obehag kunna reda ut denna obehagliga affär och beslöt att för framtiden vara på sin vakt. Finge hon sina tio kronor af Spritman kunde hon ju ännu draga sig fram en vecka till eller så medan hon förberedde sig till debuten. Hon *måste* spara.

Vid tutiden gick hon ut för att skaffa sig litet mat. Hon kom upp på en s. k. hushållsskola. Maten var dålig, priset dyrt. Nästan lika hungrig som hon kom gick hon därifrån.

Hur skulle hon nu få tag i Spritman och den der menniskan, som gaf sånglektioner?

Längre upp på gatan låg ett kafé. Hon gick in för att telefonera. Genast hon öppnade dörren mötte henne en bekant röst, som snörflade fram en vismelodi i variétégenre.

Sångaren var Jånge, som slagit sig ned i ett inre rum i en krets af individer, hvilka omisskänneligen måste tillhöra "artistligan".

Bland andra var der en dansktalande, lång figur, som såg ut som en kringresande marknadsgycklare. Han skroderade vidt och bredt om sina stora affärer, nu senast med "*verldens minsta dvergqvinna utan armar och ben.*"

— Ä', de ä' ju en *pojke*, inföll Jånge.

— Naj, saa djeveln gale mej, er hun ige et pigebørn.

— Har du inte läst Aftonbladet för onsdagen förra veckan då?

— Aftenbladet? Hvorleds skulde den vide mine? — — —

— A, vi tidningsmän ha inte så svårt att ta reda på ett och annat, svarade Jånge sjelfbelåtet. Din "dvergdam" är helt enkelt en pojke på fjorton år. Benen hade du stoppat ned i en kruka och armarna voro fastsnörda under klädningen.

— Ts! Ts! — Skrig daa icke saa forbandet. Jeg vil sige dem en sag. Skriv et genintyg at — —

— Ja, jag förstår! Ett genmäle. Hur mycket får jag för det då?

— En krone.

— Nej, icke ett öre under fem.

— Mange tak! Men lige godt. De maa nu gaa for en gang.

Jånge var just i färd med att skrifva det der "genintyget" när dörren till gatan öppnades och Spritman steg in med Schreni och ännu en annan.

Denne tredje såg ut som en för detta hästmånglare i lindrigt snygga gångkläder.

Spritman fick genast syn på Rosa. Mötet

tycktes icke vara så fullt angenämt för honom. Emellertid gick han fram till henne sägande:

— Nej, se! Du här i vår lilla vrå bland bergen? höll jag på att säga.

— Har just haft för afsigt att telefonera efter dig för att höra hur jag skall göra med mina lektioner.

— Inge' fjäsk! Men i alla fall slumpar det sig nu så bra, att jag just har med mig "kapellmästarn". Vändande sig till den för Rosa okände mannen fortsatte han: Hitåt, så skall jag presentera dig för en vacker flicka.

"Kapellmästaren" kom fram och presentationen var snart gjord.

Spritman reqvirerade Salvatoröl och sockerdricka för hela sällskapet.

— Jaså, började "kapellmästaren", hvars artistnamn var "Flinis"; fröken tänker slå sig på varietén? Inte så illa. Just rätta tiden nu. Pengar är det icke svårt att förtjena på den banan skall jag säga.

— Ja, eller också teatern.

— *Teatern?* Fy tysan! Bara skräp! Nej, lär in några kupletter och sätt i väg medan det är tid.

— Men jag skulle väl ha någon, som studerade in dem med mig? Har just köpt tre stycken i går af literatör Jånge.

— Jånge? — Hm! Han funderade en stund och fortsatte: Tre bara? Nå, att debutera med så —

— Ni ger ju lektioner i sång?

— Ja, jag vågar påstå, att man *helst* vänder sig till mig med sådant.

— Och ni tar?

— Fem kronor bara.

— För hvarje kuplett?

— Nej, per timme, förstås.

— Hur många timmar behöfver man för att lära in tre kupletter?

— Beror på! Är fröken flitig och har godt öra, kan det vara gjordt på en tio timmar.

— Femtio kronor således.

— Ja, så ungefär. Har fröken musik sjelf?

— Nej, men det här är gamla melodier.

— Hm! Nå ja! Spelar ingen roll. Annars kan jag stå till tjenst med nya. Jag komponerar sjelf och erkändt fint.

— Och detta kostar?

— Fem kronor per kuplett.

— Men Spritman sa' i går, att ni inte tog mer än en och femti.

— Hm! Jaså, sa han de'! Nå, jag är inte obillig. Får gå för två då.

— Femtisex kronor, alltså.

— Säg femtifem. Knusslar aldrig! Kanske ni vill börja redan i morgon? Har ni kupletterna på er?

— Jo, se här. Var så god. Rosa lemnade manuskripten. Spritman och Schreni hade under detta samtal gått in i det andra rummet der dansken satt.

— När »kapellmästaren» läst några rader utbrast han:

— Jaså de här!

— Har ni sett dem *förut*?

— Nej, inte precis dessa, men någonting i den vägen. Kunna alla tre sjungas på samma melodi. Ge mej si! Jo, just på »Ta-ra-ra-bom de-ay!»

— Men då kunna de väl knappast kallas nya?

— Gör ingenting till saken. Allt beror bara på, hvad *ni* kan göra af dem.

— Men han sa', att de voro alldeles nya och att jag hade uteslutande eganderätt till dem.

— Det säger han alltid. Svänger ihop så der en femti stycken i veckan med samma ämne och på samma melodi, fast rimmen äro litet olika och se'n — —

— Men då kan det ju hända att flera variété-artister sjunga precis detsamma?

— De' händer visst det, synnerligast då en ny kuplett, som slår an, alltid annekteras och månglas ut här och der redan ett par dagar efter det att den sjungits första gången.

— Uselt! Simpelt!

— Ja, hvad skall man göra? Det bästa är att skaffa sig en mycket stor repertoar så att man i hast kan byta om, ifall någon bit är sjungen ett par gånger förut af andra den qväll då man skall fram.

— Nej, jag slår allt variétén ur hågen.

— Säg inte de! Alla ha samma svårigheter som ni. Och ännu har publiken icke hvisslat ut någon, som kommit in med en bit, som en annan nyss sjungit i samma lokal. Publiken är tålig. Mycket tålig. Det är bara benen, — som — —

Han hejdade sig och återförde samtalet på lektionerna just som Spritman närmade sig dem, sägande:

— Nå-å? Är herskapet öfverens om priset nu?

— Precis, svarade »kapellmästaren». Kanske vi få börja i morgon då? frågade han, vändande sig till Rosa.

— Ja, jag vet inte. Skall hela summan betalas på en gång?

— Merendels brukar jag få hälften i förskott. För jag skall säga som det är, artister äro just icke folk att lita på. Men efter som min vän Spritman nu är bekant med fröken, så kan jag ju få ut honoraret per lektion.

— Hur mycket blir de'? frågade Rosa, orolig vid tanken på sin magra kassa.

— Fem för musiken och fem för den första lektionen. Tio kronor.

— Jaså! Jag kan icke nu genast säga om jag bestämdt kan komma i morgon och så får jag be om er adress.

— Var så god! Han lämnade Rosa sitt visitkort.

— Skulle ni kunna komma kl. 11 f. m.? fortsatte "kapellmästaren".

— Kan icke säga det ännu, svarade Rosa med en frågande blick på Spritman, som mycket väl uppfattade att det gälde ficklånet från gårdagen. Denne fann sig emellertid och stack emellan med frågan:

— Nå, har du icke träffat Bellqvist sedan — — —?

— *Nej*, afbröt Rosa kort och kände hur rodnaden steg upp öfver sina kinder.

Att tiokronan var förlorad hyste hon nu icke minsta tvifvel om.

* *
*

Spritman var en natur, som omständigheterna fört in på en bana, hvars faror han långt ifrån egde nog kraft att bekämpa.

Som kringflackande dansk artist hade han kommit hit till Sverige och slutligen blifvit bofast i hufvudstaden.

Efter många svårigheter i kampen för att vara till, hade han förenat sig med Schreni, som väl förstod sig på att draga nytta af Spritmans mångåriga kännedom om alla variétéförhållanden. Och nu hade de såta vännerna slagit sig på engagementsförmedlingar, artistreklamer, porträtthandel i tidningsväg och mera dylikt.

Pengar förtjenades lättvindigt på detta sätt

och hvad beträffar "skrifveriet" förstod han att draga nytta af sina mer eller mindre skrifkunniga bekanta.

Han hade en god blick för att spåra upp när det fanns pengar att förtjena inom den brokiga gycklareskarans läger. Och var det någon utomstående "rik knös", som ville associera sig med en eller annan tribunstjerna, kunde lämpligare "förmedlare" än Spritman knappast letas upp.

Vidare hade Spritman fin-finaste väderkorn på när och hvar det kunde spåras upp ett nytt offer, passande att dragas in på tribunerna.

Vid en dylik eröfring gick han merendels så grundligt tillväga, att resultatet sällan blef annorlunda, än han beräknat.

Rosa hade han, som bekant, redan fått ett godt stycke på väg. Men han var ännu icke fullt säker på om hon var riktigt lämplig. Han fann hennes sjelfkänsla nästan för mycket utvecklad liksom äfven hennes affärssinne.

Hade hon varit som många bland de andra, borde hon redan kunnat draga betydlig nytta af de behag, som naturen skänkt henne — resonnerade Spritman. Bellqvist var redan "pin kär" i henne och Spritman bara förvånades öfver att hon kunnat vara så dum att utan vidare genast släppa sitt tag.

Hade han varit i Rosas ställe så hade han naturligtvis vid det här laget styrt det så, att

denne generösa beundrare gått in på att bestrida alla de utgifter, som voro af nöden för att hon skulle bli i ordning för att emottaga ett engagement.

Schreni var nu hans trogna vasall. Man kan nästan säga, att denne så godt som bodde på variétéer der han finurligt kryssade sig fram mot *sitt* lifsmåls hägrande Eldorado.

I att plocka aitister var Schreni ett universalgeni. Utan skolbildning, till och med så utan förkunskaper, att han blott med stor möda kunde rita till sitt "bomärke" så att det såg ut som ett slags namn, hade han likväl icke sällan utgifvit sig för literär capacitet. Detta, i förening med en tilltagsenhet att kunna rådbråka ett par främmande språk, gjorde honom bland fullständigt teoretiskt okunniga tribungycklare till ett geni.

I den krets Schreni lefde och verkade hade man många underliga historier om den märkliga israelitetens affärsgeni. Om hans tidigare "betydenhet" inom teaterfacket visste man deremot så godt som ingenting. Äldre f. d. aktörer och aktriser, som omständigheterna sedermera fört in på variétébanan, drogo alltid hånleende på munnen när *skådespelaren* Schreni kom på tal. Men blef det fråga om hur han lyckades göra "claque" åt den franska étoilen Yvette, då fick han alltid skrattarne på sin sida.

— — — - — — — — — — —

Rosa var icke sinnad att gå hem lika tidigt som qvällen förut. När hon, Spritman och “kapellmästaren” kommo ut från kaféet, mötte de nästan utanför dörren sjelfvaste direktör Bellqvist.

Rosa kände sig som om marken sjunkit undan hennes fötter. Men Bellqvist låtsades icke alls ge akt på hennes förlägenhet när han helsade trion med ett gladt:

— Nej, se god afton! Nu får jag bestämdt sällskap? Är inne sista qvällen nu på en tid i den här glada sta'n. Reser i morgon bittida, men skall nu ut till ”Gasklådan“ för att göra upp ett kontrakt för *min* varieté innan jag far. Har fröken Rosa kanske lust att följa med? Ni andra komma utan inbjudning kan jag förstå?

Rosa hade ett nekande svar på tungan. Men hon kände instinktlikt, att hon helt visst gjorde en dumhet om hon vägrade. Utan att dock låta påskina någon vidare beredvillighet svarade hon:

— Vore kanske inte så oäfvet. Jag behöfver se allt hvad jag kan få, innan jag sjelf skall in i dansen.

En tom droska rullade just i detta ögonblick förbi. Bellqvist hejdade den med ett:

— Kör till ”Gasklådan!“

Af en händelse kom ”kapellmästaren“, som gick utan engagement, att under färden fråga:

— Nåå, har någon reda på hvart den der Yvette tog vägen? Hon var ju hos dig, Bellqvist, ett tag sedan hon lemnade Stockholm?

— Yvette? Nej det vet jag verkligen icke. Hon skulle visst till Ryssland.

— Var det icke hon, som var så firad på "Platåsalongen" i somras? frågade Rosa.

— Jo, just hon, svarade "kapellmästaren". Men hur det egentligen var med det der firandet, kunde nog Schreni bäst tala om.

— Hur så? frågade Bellqvist.

— Ha! Ha! Ha! skrattade både Spritman och Flinis. Har inte *du* hört hur det gick till?

— Nej, jag försäkrar! Berätta! Hos mig gjorde hon ingen vidare lycka, fast hon tog bra betalt.

— Jo, saken var den, började "Flinis", att Schreni fått nys om att en "öfverdådig" fransyska just hade kommit hit från utlandet att gastera en tid ute på "Platåsalongen". Han hade också reda på att hennes gage derstädes var efter våra förhållanden högst betydligt och han var naturligtvis genast färdig att plocka af en eller annan fjäder för egen del.

— Det värsta med hela saken var emellertid att Schreni var alldeles okunnig i franska språket och Yvette kunde ej annat än sitt modersmål, en rätt bångstyrig pariserdialekt.

— Detta generade honom emellertid icke alls för att gripa sig verket an. Till en början be-

tjenade han sig af dem bland sina bekanta, som någorlunda kunde taga sig fram med det främmande språket. Se'n lär han uteslutande, när bekantingarna syntes bli honom besvärliga, ha begagnat sig af teckenspråk, underhjelpt af grimaseringar och dylikt.

— Nu litande kanske Yvette icke så alldeles obetingadt på gifven framgång bland "nordens fransmän". Hon ansåg det derför vara bäst att skaffa sig s. k. *claque*, mindre vanligt här utom i vissa teaterfall.

— Schent! ropade Schreni, när detta budskap nådde hans stora öron. Jag är just rätte mannen. Hon *skall* få claque.

— Divan gjorde upp pris med Schreni för anskaffandet af ett vackert antal claqueurer samt åtog sig äfven att styra om att ett helt rosenregn skulle falla ned för hennes fötter när hon uppträdde.

— Summan var rundligt tilltagen.

— Nu förhöll sig saken så, att Yvette verkligen slog an jemförelsevis mycket på grund af sina såväl extravaganta och dyrbara toaletter som genom ett för en fransysk variétéartist sällsynt städadt uppträdande. Någon claque var derför alldeles obehöflig och blef, som det visade sig, mer till skada för henne än till nytta. Schreni underblåste hennes naiva tro att claquen var nödvändig och uppbar dag för dag en rätt betydlig summa för dess skötande. Men, hvad han

gaf *ut* för detta ändamål, är det bäst att tala tyst om.

— Att köpa tillräckligt antal entrébiljetter för claquen var öfverenskommet mellan claquemästaren och Yvette. Detta gick så till, att på sin höjd fem biljetter blefvo anskaffade någon enstaka helgdagsqväll då alla fribiljetter upphörde att gälla.

— Andra qvällar tog Schreni med sig några bekanta, som sjelfva hade fri entré och lofvade dem ett par toddar eller ett par, tre glas punsch om de ville hjelpa till att så nära scen som möjligt ge sitt bifall tillkänna åt den franska storheten. Hvad blomsterregnet beträffar, blef detta långt ifrån så stridt, som Yvette nog hade väntat sig, trots att Schreni tog blommorna på — *kredit* så länge det gick och behöll pengarna.

— Snart fingo vännerna äfven sjelfva punga ut med liqviden för den långt ifrån rikliga claqueurtrakteringen, hvilket naturligtvis gjorde, att den löjliga claquen glesnade mer och mer, lyckligtvis för Yvette, som dess värre var alldeles okunnig om hur hon drogs vid näsan.

— Så höll det en qväll på att rent af bli skandal. Fleuristen hade fullständigt strejkat med blommorna till Yvette. Schreni stod som på nålar och väntade utanför ”Platåsalongens“ entré på blomsterpojken, som icke kom.

— Något måste göras!

— Ah! En god idè! Schent! — Der kommo just tre figurer, som att döma af ansigtsfärgen och kostymerna syntes tlllhöra kolbärarnes vällofliga embete.

— Shreni generar sig aldrig. Medveten om sin betydelse och kanske äfven om risken att alldeles inhibera aftonens claque, då han möjligen för kommande qvällar kunnat gå miste om divans rikliga claque-underhåll, gick han direkt fram till kolbärarne och frågade om de inte voro lifvade att besöka "Platåsalongen". Biljetter bjöd han på.

— Man må icke förtycka dem, att de funno anbudet generöst, men sågo likväl något tveksamma ut. Schreni uppfattade dock situationen och fortsatte:

— Jo, se ni, mina herrar! Saken är den, att jag är litet smått förälskad i den der fransyskan, Yvette, som uppträder derinne. Har ni nu lust att hjelpa mig med att kasta in lite' blommor på henne och så att applådera af hjertans lust efter hvarje nummer, som hon sjunger, så bjuder jag inte bara på entrén utan äfven på toddar.

— Visst f—, ska vi applådera! svarade en af den svarta trion, betydligt upprymd vid talet om toddarne.

— Jo, de' kan grosshandlaren sätta sig på, ropade den andre, under det att den tredje försigtigtvis frågade:

— Kanske de' också blir öfver till en "jerndörr" och en "bit"?

— Ja, för all del, svarade Schreni, som med svidande hjerta löste tre biljetter à en krona pr styck och sedan lämnade hvad som blef öfver på en "tia" till blommor och toddar i det han samtidigt gaf dem utförliga förhållningsorder.

— Kolbärarne sågo öfverförtjusta ut och drogo segerstolta in genom "Platåsalongens" effektfulla entré.

— De var mej en f— till filur, utbrast Bellqvist.

— Jo, lita på de, svarade "kapellmästaren." Men nu ska ni få höra hur det gick se'n.

— Förnöjd med resultatet, ehuru det sved öfver förlusten af tian, slank Schreni så in på "Gasklådans" restaurang för att sjelf få sig en styrketår till lifs för väl uträttad kommission.

— Att det skulle bli applåder, som hördes, derpå tviflade han icke alls. Men försiktigheten bjöd honom dock att sjelf gå in för att öfvervaka det hela när tiden var inne.

— I början af andra afdelningen finna vi honom högtidligt kråmande sig i en "Platåsalongsloge". I sällskap hade han kuplettfabrikör Sisse.

— Tätt invid tribunen hade de tre kolbärarna slagit sig ned kring ett bord.

Att döma af deras lifliga gester, hade tod-

darna redan börjat verka, så att "hofmästaren" då och då, på kringsittande gästers begäran, måste be dem att icke jubla fullt så bullersamt.

— På bordet mellan toddyglasen lågo en fem, sex små anspråkslösa buketter i lycklig omedvetenhet om det öde, som väntade dem.

— Schreni kände sig icke riktigt säker der han satt. Äfven "fabrikör" Sisse började ana oråd.

— Förspelet till ett nytt nummer var slut.

— Skynkena drogos åt sidan och in trädde Yvette i hela glansen af sitt rika glitterverk, som naturligtvis så litet som möjligt dolde formernas exponering.

— Der ha vi'na! hördes en grof basröst mullra fram så att minst halfva publiken kunde höra hvart enda ord, trots att musiken larmade.

— Ä' de' den der? svarade en annan röst vid samma bord. — Kläm i då pojkar! *Kläm i!!*

— Lefve Pudrette! Hurra! *Hur-r-r-r-r-a-a!* bröt nu kolbäraretrion lös midt under Yvettes kuplett. Och derpå följde en applåd så stark att kringsittande damer höllo på att dåna.

— Yvette kom af sig för ett ögonblick, betraktade förvånad de svarta figurerna, som nu nästan lefde som vildar. Hofmästaren och några kypare höllo sig redo att gripa in, men likväl med tvekan, ty svartingarne sågo nu icke ut att leka med.

— Gud, så'nt elände, utbrast Rosa, som till

och med syntes bli rädd vid bara beskrifningen.

— Å vänta litet, fröken, fortsatte Flinis. Det blir värre.

— Uttröttade af arbetet tog nu claquen sig en stunds paus, medan struparna sköljdes. Men åter styrkta af den lifgifvande drycken, högg den snart i på nytt med ökade krafter.

— Publiken började bli orolig.

— Schreni kallsvettades och gjorde sig i ordning att försvinna, men återhölls af Sisse, som fann situationen pikant.

— Här och der hördes nu röster, som yrkade på att karlarna skulle köras ut.

— Andra, mestadels glada ungdomar, tyckte deremot att intermezzot var "gaskigt" och klämde snart i med fulla lungor för att bistå den underliga gruppen.

— Yvette såg ömsom ursinnig ut ömsom öfverförtjust.

— Nu reste sig de tre som på ett gifvet tecken, just som Yvette var som bäst inne i sin tredje kuplett.

— Kolbärarne grepo hvar sin af de oansenliga buketterna. Hotande ställningar intogos och i ett nu hade Yvette fått sig ett par välriktade blomsterattributer rätt på — den svällande och blottade barmen. Den ena buketten försvann i hennes korsett.

— Divan kom alldeles af sig. — Publiken

stormtjöt. Tjenstepersonalen, assisterad af ett par poliskonstaplar, ryckte fram mot den farliga claquen.

— Just som Hermandads tjenare skredo till anfall, fyrades andra blomstersalfvan af. De kraftigt drifna projektilerna träffade Yvette på näsa, mun och ögon. — Musiken stannade af, ridån drogs hastigt igen när divan, likblek af vrede, trampade offergärden under sina små, högklackada sidenskor.

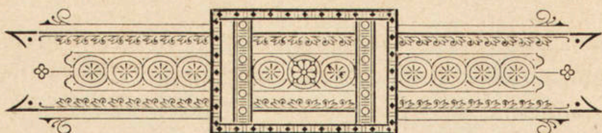
— Ja, så var det med den claque-historien, mitt herrskap, slöt "kapellmästaren" sin berättelse.

— Men hur gick det med kolbärarne? frågade Rosa medlidsamt.

— Antagligen fingo de plikta för förargelseväckande beteende. Och hvad beträffar Schreni blef han från den dagen fullständigt befriad från sin inkomstbringande befattning som mademoiselle Yvettes *chèf de claque.* För kolbärare hyser han se'n dess en afgjord förskräckelse.

Man hade under denna historia kommit fram till "Gasklådan" och Rosa fick en ny inblick i några "fula fiskars" sätt att slå sig fram på artisternas bekostnad. Hon beslöt att vara på sin vakt.

SJUNDE KAPITLET.

Framför och bakom ridån.

Under föreställningens gång å “Gasklådan“ denna afton hade Rosa godt tillfälle att studera många af de uppträdanda mamsellernas och herrarnas stora oförmåga i den branch, som de slagit sig in på.

Att publiken applåderade så intensivt kunde endast tillskrifvas spritvarornas inverkan på sinnenas vänlighet och öfverseende. Sången påminde i allmänhet om några underliga läten från ett menageritält och de så beprisade benrörelserna om spasmodiska extremitetsryckningar hos någon illa anfäktad kramppatient.

Största intresset lyckades en äcklig snobbfigur, som kallades för Jumbo, ådraga sig. Han sjöng några visor tillsammans med ett frnntimmer, hvilket antagligen förevisades såsom feminin svältkonstnärinna för att verka som belysande motstycke till Jumbos prestationer som jättegossetyp.

Innebörden af de duetter, som föredrogos, gick naturligtvis endast ut på saker, som icke lämpa sig att höras af barn och som anständigt folk rodnar åt.

Att det i alla fall fans barn från *tre* år till högre åldrar, som denna qväll i tanklösa eller sedeslappa föräldrars sällskap fingo insupa Jumbos och de andras moraldödande visgift kunde Rosa icke undvika att observera.

Men hon märkte äfven, att ingen af de äldre, hvarken man eller qvinna, rörde så mycket som ett lillfinger för att bringa dessa depraverade tankars framskrålare till tystnad.

Nej, i dess ställe gjorde man allt för att få höra *mer* af uselheten.

Som efterrätt på alla dessa omoraligheter i ord och bild kom en annan figur in och gnälde fram en otidtighetsvisa om några landets mer bemärkta förtroendemän. Innehållets oförsynta simpelhet kunde endast jemföras med föredragets fattigdom på finesser.

Men publiken njöt af förnöjelse liksom vanartiga skolpojkar då de höra något elakt förtal om en aktad lärare.

En gammal gråhårsman, som af tydligt misstag kommit in i detta fröjdetempel, vågade ge sitt missnöje tillkänna när han ansåg att innebörden till dessa läten gick för långt. Resultatet blef en sådan oro i det manstarka motpartiets läger, att en vaktmästare rådde den gamle

mannen att lämna lokalen för att undvika svårare obehag.

Kom så föreställningens praktnummer.

Detta var ett slags "teaterpjes". De deri uppträdande qvinnorna hade nu hunnit att i det allra närmaste iföra sig den slags kostym, som moder Eva säges ha brukat under sin korta vistelse i paradiset. Men att Adam och Eva *icke* voro så "fula i mun" som dessa, den sista gradens "aktriser" och "aktörer", det har man goda skäl att förmoda.

Publiken tyckte visst detsamma, ty nu började verkligen en hel del icke fullt moraliskt förderfvade "Gasklåde"-gäster att troppa af.

Den krets berusade ungdomar, som ännu stannade qvar, hade hunnit det fröjd-stadium då benen till följd af alkoholförgiftning ha svårt att tjenstgöra.

— Går det alltid till på det här viset å detta ställe? frågade Rosa skamset den närsittande "kapellmästaren" Flinis.

— I det närmaste, svarade Flinis nonchalant: — Här lider man åtminstone icke af sedlighetsvansinne.

— Kan märka det, men skulle man kalla det för något på vansinne så tror jag namnet är lätt funnet.

— Och detta vore?

— Osedlighetsdellirium.

— Kanske lilla Rosa hör till federation? afbröt Bellqvist, som hört hennes yttrande.

Rosa blef svaret skyldig. — Hon märkte, att *hon* åtminstone ej längre hade rätt att kasta första stenen. Frågan var på samma gång en tillrättavisning och en påminnelse om att hon sjelf icke längre var utan skuld.

— — — — — — — — — — — — — — —

I matsalen intogs liksom ett par qvällar förut supé. Bellqvist var nu liksom då "Wohlthäter" och stämningen blef minst sagdt — hög. Efter supén följde Nachspiel i enskilda rum i den närbelägna "Videkullens restaurant".

Rosa kände att hon denna afton skulle komma att bränna sitt sista skepp.

Grad för grad lät hon sig glida ned i denna krets, der lifvets sämre passioner lefva ett laglöst lif.

En hejdande tanke på följderna vågade ännu höja en svag, men ack, så svag stämma med råd att vända om. Men så mötte hon "kapellmästarens" ormögon. Varningsrösten dog bort i sakta qvidan och brändes sedan alldeles ut af hennes upphettade hjärnas feberglöd.

Allt rikare flödade Bacci safter. Syskonskap ingicks laget rundt och titlarna lades bort. Några af de mer kända "artisterna", manliga och qvinliga, hade efter hand sällat sig till denna Bellqvists afskedsfest. Cyniska historier och vågade infall kryddade den bullrande konversationen, som på morgonsidan urartade till vild orgie.

Det var denna natt som Rosa öppet och oblygt gick in på att bli "kapellmästarens" — älskarinna.

"Tillsvidare" — som orden föllo sig och bekräftade af den rusiga skaran med råa bifallsskrän vid bräddade glas.

— — — — — — — — — — — — — — —

Rosa kom aldrig mer hem till sin bostad vid Lästmakaregatan. De få saker, som hon fört med sig dit, lät hon afhemta till den lägenhet, som hon nu delade med "kapellmästaren".

Här var det också som hon utbildade sig till variétévissångerska. Hvad som fattades henne i penningar, "lånade" hon stundom af "sin gris", som visserligen icke sjelf hade vidare godt om denna vara. Eller ock viggade hon af hans "vänner" när dessa lyfte sina gager.

Måltiderna intogos vanligen i "artistkulan" på "Gasklådan". Qvällarna löpte gladt undan vid "studier" på variétéerna.

Så höll hon på med ett lustigt dagdrifvarelif ett par månader, då hon en dag af både sin älskare och sina artistbekanta förklarades — mogen för en début.

Kostymer hade hon försett sig med, icke mindre än fyra omgångar. I den ena, som nästan uteslutande bestod af trikåplagg, hade hon redan haft tillfälle att få visa sig på en s. k. "artistkarneval", anordnad i staden af den i dylika tillställningar mycket förfarne Schreni.

Vid detta tillfälle blef hon mycket firad af herrarna och afundad af damerna. Flinis ansåg detta vara goda tecken för hennes blifvande tribunverksamhet, alldenstund han alltid märkt, att den tribunartist, som vann största bifallet från salongen, var minst tåld bland sina kamrater. "En gammal historia" för öfrigt.

Rosas kuplettlager hade nu svällt ut till hela tio nummer, oberäknadt två af de först inköpta, hvilka på inga vilkor voro användbara ens för en s. k. chansonette.

När Rosa, ekonomiskt anlagd som hon var, ville utbyta dessa alster mot ett par andra, hade den ifrågavarande kuplettfabrikören behagat använda uttryck, som vi göra bäst uti att icke återgifva.

Hon hade då undanbedt sig alla vidare bidrag från Jånges penna, hvarpå denne lofvat ha henne i minne i sina s. k. "recensioner" för den händelse hon komme att uppträda.

Jånge skref nämligen äfven annonsreklamer för variétéetablissementen. Reklamerna infördes derpå mot betalning i någon stockholmstidnings annonsafdelning och det var dessa annonser, som sedan fick gå och gälla som — recensioner (!)

Rosa hade icke någon vidare vacker röst. Fullständigt oskolad som den var, blef den föga uppodlad under "kapellmästarns" tvifvelaktiga duglighet som sånginstruktör.

Det fanns emellertid i Rosas föredrag en rik fond af medfödd uppfattning, som öfverskylde mycket af hvad som brast i musikaliskt häuseende.

Hon hade af naturen fått på sin lott den begåfning, som af yrkesmän kallas konsten att "texta". Orden kommo alltid fram tydligt och med riktigt tonfall och rördes aldrig ihop af någon "koketterisnörpning" med munnen såsom af en mängd andra chansonetter i regeln är brukligt.

Hennes gester och mimik voro icke ännu på långt när säkra men vittnade om, att de under en erfaren och samvetsgrann instruktörs ledning borde hafva blifvit ovanligt verkningsfulla och naturtrogna.

Det hela lät förmoda att Rosa verkligen satt inne med ett rikt kapital af sceniskt temperament. Hon skulle också med säkerhet ha blifvit en mycket användbar förmåga vid teatern, om icke ett oblidt öde nu drifvit henne rätt i gapet på teaterlifvets parasitiska utskott — variétén.

Att börja sin "konstnärsbana" på tribunen är detsamma som att ge de inneboende anlagen till något bättre en säker — dödsstöt, ty utan diciplin och ordning blir aldrig af arbetet ett godt resultat. Och variétén är den sämsta och tvånglösaste dicsiplinanstalt, som en gryende förmåga någonsin kan komma till. Tvärtom förstöres der allt, hvad till och med fordom mycket du-

gande sceniska artister kunna föra dit, dels af brist på öfning dels på grund af den slappa moralkänsla för *arbetet*, som vidlåder alla tribunartister med undantag af atleternas, akrobaternas och jonglörernas fack, der arbete blifvit ovilkorlig nödvändighet. Dessa två fack stå också alldeles utom tribunernas dagdrifvarehop, både beträffande lefnadsvanor och moraliska åsikter, hvarför de utgöra ett skrå för sig och ett *bättre* sådant.

* *
*

Det var en tidig vårqväll som Rosas début skulle ega rum.

Hon hade länge motsett denna stund med både längtan och fruktan.

Hvad hon mest fruktade var dock sina blifvande kamrater, synnerligast de qvinliga. Och hon hade goda skäl dertill, att döma af hvad hon redan lärt finna hos dem som väninnor och bekanta.

Sitt förhållande till "kapellmästaren" gjorde Rosa ingen hemlighet af. Alla hade reda derpå och förtalets udd var här alltså redan bruten innan sladdret ens hunnit börja.

Rosa var icke kär i "sin gris" och säkert icke heller han i henne.

Hon hade helt enkelt valt honom för att åtminstone ha någon att stödja sig till. Att

hans moral var mycket slapp, hade *hon* ju icke rättighet att förebrå honom. Hon kunde ju till och med vara glad, ja tacksam, att han *ville* behålla henne så länge.

Hvad, som kunde inträffa den dag, då han körde henne på porten, hvarken vågade eller försökte hon att tänka sig in uti.

Nu var hon i full drift.

Hon dref dit vinden förde henne. Dref — dref; ja, dref mot ett mål, som hon icke kände. Kanske lyckligtvis.

* *
*

Rosa skulle débutera på "Gasklådan." Aftal var redan träffadt. Och om hon "slog an" hade man redan kommit öfverens om ett gage af tvåhundra kronor pr månad att börja med. Kontraktet skulle först endast göras upp för fjorton dagar med rättighet till prolongering mot ett hundra kronors förhöjning.

Vilkoren syntes Rosa icke längre vidare lysande. Hon hade lärt sig inse, hvad artistlifvet kostade, och hon hade redan en skuld, som öfversteg ett halft tusen kronor.

Det lofvade att bli godt hus på qvällen.

Vädret var vårlikt men rätt kallt. Framåt eftermiddagen mulnade det mot snö eller kanske regn, hvilket snarare brukade locka folk till än från traktens nöjesétablissementer.

För tillfället sysselsatte "Gasklådan" icke mindre än elfva artister, utom några andra, som medverkade i en s. k. "pjes."

Af dessa artister, som hon nu skulle bli kamrat med, kände hon till de flesta. Deremot var hon så godt som alldeles obekant med "den store Jumbo", som med sin qvinliga hälft höll sig i högförnäm tillbakadragenhet från de andra.

Jumbo var icke tåld af någon annan artist. Han ville spela öfversittare och tillät aldrig, att någon annan stod högre i publikens gunst än han sjelf och hans duettistmoitié. Han förstod alltid att åt sig utverka större förmåner än någon annan uppträdande hade vid établissementet och detta var nu en orsak till att fler chansonetter än utrymmet lämpligen medgaf nödgats pina in sig i en klädloge, som vanligen lämnade knappt utrymme åt endast fyra personer.

En olidlig trängsel rådde nu derinne. Öppnade koffertar stodo i en lång rad efter ena väggafbalkningen och sköto långt fram på det ytterst smala golfvet.

Den andra långväggen, som skilde Jumbos loge från den, der chansonetterna nu befunno sig i, var till hela sin längd upptagen af ett långt, väggfast bord af grofva, ohyflade bräder. Hela skifvan var belamrad med s. k. lådspeglar, sminkburkar, bränntänger för hårfrisyren, puderaskar, tuschstänger, lösperuker, knapp-

nålar, synålar och mycket annat, som tillhöra ett qvinnoskals försköningsverkstad.

Rundt kring väggarna hängde alla möjliga qvinliga garderobartiklar i en kaotisk färgväxling.

Glansen från paljetter och simili-grannlåter i ädelstensväg bröt sig i tusentals strålar vid skenet från tre gaslågor, som för undvikande af eldsolyckor voro kringgärdade med skyddskupor of jerntråd.

Längst bort i detta kyffe fans en fönsteröppning utåt en gränd.

Fönstret stod nu öppet för att åtminstone insläppa något litet luft i det qväfvande logeqvalmet. Den mycket primitiva ”gardin“, som täckte öppningen för utomståendes nyfikna blickar, fladdrade då och då häftigt till när dörren, som var belägen midt emot och ledde ut i en trång gång, öppnades.

— Stäng fönstret, Svea, det drar så förbannadt, hördes nu en gäll röst kommendera.

— Drar de'? svarade Svea: Inte på mej åtminstone!

Den talande var just i färd med att vränga på sig ett par köttfärgade trikåer. Bålen var föröfrigt fullständigt blottad, och svetten rann i långa droppar fram ur hennes porer.

— Stäng, säger jag! Eller också får du bjuda på en qvarts Salignac. Begriper du de' du?

— Ah! Du nöjer dig nog med en "kupa" hårsprit, tänker jag. Här går det inte in mera, för ser du, jag har fått förut af en stilig kar', du.

— Nå kyss till för en "kupa" då och en "bit" vatten.

Fönstret stängdes och den efterlängtade belöningen bars in af en välgödd tjensteande från diskregionen.

— Har du sett om det är mycket folk derute? frågade Rosa en "ballettös", som höll på att kläda sig alldeles invid den plats, der Rosa hade sin stol.

— Det blir fullt hus! Du har väl en hel del "vänner" derute i qväll, kan jag tro?

— Inte hvad jag vet!

— Kors lilla oskulden! inföll den äldre, som var rädd för draget och som nu stod der alldeles okLädd, visande en kantig och skarp figur under det hon vadderade sina trikåer. Törs jag fråga om hennes höghets namn? Hvad jag heter, torde ert sminkfagra väsen icke vara okunnigt om.

— Mitt namn ä' Rosa.

— Rosa? Rosa? Ta hit programmet, Svea! Ser inte tusan till någon Rosa på den här lappen.

— Lätt förklarligt. Jag skall ju nu först débutera.

— Rosa ska' *débutera!* — Jaså! — I "*stora*

salongen“. Hm! Högst ovanligt. Annars bruka så'na der få hålla till i “den lilla“.

— Jag vet det, svarade Rosa undfallande. Men jag har gjort det förbehållet att...

— *Förbehållet!* Jo, de' låter något det der! De' ä' väl Flinis kan jag tro som...

— Ä' håll mun på dej, afbröt nu dansösen, som syntes hafva fattat ett visst behag till Rosa. Och hon fortsatte:

— Tänk på dej sjelf, du Kissi, när du var med första gången.

— Måtte varit *mycke'* längesedan, inföll den alltid slagfärdiga Svea, som genom sina upprepade framgångar tagit sig friheter mot de andra, hvilka antingen redan dalat eller ock ännu voro bara ”uppgående stjernor“.

Rosa var glad öfver hjelpen och hade gerna velat uttrycka sin tacksamhet.

Det brådskade emellertid. Man hade just börjat det tredje musiknumret, som inledde programmet, och Rosa var just den, som hade första entrén.

Hon kände hur gråten satt henne i halsen. De stickord, som hon nyss fått röna, voro icke goda bundsförvandter vid det stora slagets början. Afundsjuka kunde hon ju icke kalla dem, då ingen ännu visste hvad hon dugde till.

Hon hade ju icke ens sjelf reda derpå.

Hennes kostymer undergingo en mycket kritisk granskning.

Det fanns ingen i klädlogen, som hade att anmärka någonting mot den dublett hon fört med sig, inlindad i ett större skynke. Men man *förvånade* sig öfver, att *hon* kunnat ha råd att låta göra dem så fina.

Trikåerna voro ju af silke när ”riktiga storheter“ gingo fram med bara bomullstrikåer; icke ens “fru Jumbo“ snobbade på ett sådana sätt.

Dansösen, som var född danska, tog för gifvet, att Rosa hade någon ”vän“, som hade godt om pengar och äfven en gifmild hand. Och hon respekterade débutanten för denna okända väns offervillighet.

Kanske hon sjelf en dag skulle...? Ja, hvem kunde veta?

Rosa var nu fullt klädd.

Hennes kostym var extravagant utan att verka för mycket med köttets expositon. Den stora franska hatten à la Bianca klädde henne utmärkt och färgernas harmoni i klädning och trikåer var väl afvägd.

Hennes smidiga, vackra figur fick genom kostymen någonting medryckande för det formälskande konstögat. Höfternas och lifvets bredd sqvallrade om den ej onaturligt snörda qvinnans kraftighet, och barmens fyllighet egde detta lagom, som skulptören afgudar. Styrka och spänstighet talade ett uppfriskande språk i hvarje hennes rörelse och ögonens naturliga glans kunde ej ens nu, fast både fruktans och harmens tå-

rar lekte kurragömma under ögonlocken, hindra den inneboende elden att glimma fram.

Signalen ljöd.

En sista blick på kuplettmanuskripten, ett sista ordnande af cheveluren och så:

— Ut på tribunen!

I den första kupletten låg ett slags helsningsmotiv från den anryckande våren. Texten var kanske icke så alldeles inne i ämnet som den kunde ha varit, men det låg dock mycket af värme och förhoppningar deri.

Rosa sjöng den utan att hvarken se eller höra någonting sjelf.

Hon var som ett medium, hvilket halft liflöst talar med en starkare viljas tankar. Och som ett medium glömde hon ingenting. Det ena ordet födde det andra i den gifna rytmiska takten.

Så kommo också gesterna. Tvungna men ändå vackra, bundna men likväl naturliga.

Kroppens linier rundade sig likt den till våggång vaknande hafsytan, och armarnas samt benens rörelser läto ana impulserna af en harmonisk samverkan mellan kropp och själ.

I denna stund *födde* hon sin kuplett.

När de sista orden af denna hennes första variétévisa dött bort, och hon gjorde sin sortiekomplimang rådde en djup tystnad i den ännu knappast mer än till hälften besatta salongen.

Ridån drogs igen.

En matt applåd hördes. Så kom en till

och en till. Antalet växte och så drogos skynkena åter åt sidan.

Ny, starkare och samfällig applåd. Åter entré, komplimang, sortie och ridå.

Ny signal till andra kuplett.

Nu sjöng hon om kärleksdrömmar och — kassabrist. Löften och tro, guld och gröna skogar.

Välviljan i den nu godt besatta salongen, gaf henne mod. Hon sjöng nu vaken, sjöng med hjertat fullt af tacksamhet.

Inom henne stormade glädjen.

Hon vågade till och med låta blicken fara ut öfver sitt auditorium, och när hon der fann sin älskares blick, nöjd och full med tillförsigt, flög modet i henne som styrkan i den unge örnungens vinge och hon lät hela sin inneboende vilda sigenarnatur springa fram utan band och fängsel.

Stormande bifall.

Efter tredje kupletten smattrade applåderna som en linieeld vid anfall.

Segern var gifven.

ÅTTONDE KAPITLET.

Qvinnovänskap.

Nu hade Rosa på sätt och vis hunnit sitt mål. Men en obestämd aning sade henne, att många af de fordna vännerna, inom den krets, som hon nu sjelf tillhörde, vändt sin vänskap till hat.

Hade hennes seger efter uppträdandet i första afdelningen varit lysande, så blef den det i ännu högre grad när hon kom fram i sin eleganta trikåkostym uti den andra afdelningen, der hon likaledes innehade första numret.

Som hon icke var uppsatt på affichen, var nyfikenheten stor att få veta, hvem hon var. Men efter hand gick det en smygande lösning på denna fråga, så snart Jumbo efter en medelmåttig framgång visade sig i ett bekant variétékotteri, som i regeln höll till på “Gasklådan“ vid ett bord närmast pianistens plats.

“Hon har varit cigarrbo'fröken“, hviskade

man. — "Hennes rykte lär icke vara det bästa", kunde en annan meddela. — "Det är en rik löjtnant, som håller henne", visste en tredje och en fjerde tog på sin salighetsed: "att den unga chansonetten genom ett felsteg måst bryta med sin familj, som var mycket högt uppsatt på samhällets trappstege."

Om allt detta hade Rosa ännu ingen kännedom.

Uttröttad af sinnesrörelse och öfverspänning, hade hon efter sin sjette kuplett under stormande bifall dragit sig tillbaka i den qväfvande logen och der stjelpt i sig ett glas vatten. Sina blommor hade hon kastat upp i ett hörn af bordet och satt nu sjelf uppkrupen på skifvan, flämtande och andfådd.

Just som hon börjat med att ikläda sig sina gångkläder, stack ridåhissaren in sitt lurfviga hufvud och bad att få lämna Rosa en biljett, som det skulle vara svar på.

Rosa bröt omslaget och läste på ett visitkort:

"*Hänförerska!*

Supéra med mig efter föreställningen. Träffas inne på Caféet. Svara budet!

En beundrare."

På baksidan stod namnet på en känd kurtisör och flickjägare från ett regemente.

Rosa tvekade. Skulle hon eller skulle hon icke?

Dansösen, som fått syn på kortet, sade att Rosa vore galen om hon icke gick. Han var både rik och stilig. Ja, förtjusande!

Men så kom tanken på "kapellmästaren" för henne.

Hvad skulle väl *han* säga om hon sjelfva débutqvällen superade med en annan än honom?

— Nej, svarade hon budet. Helsa och tacka; Jag är upptagen.

— Men de' ä' ju grefve — — — *n*, invände dansösen.

— Gör som jag har sagt! Här har ni en slant för besväret.

Afslaget väckte stort uppseende i damklädlogen. Det hörde nämligen icke till vanligheterna att grefve — — — *n* hedrade "Gasklådans" chansonetter med supéinvitationer.

Merendels höll han sig till utländskorna på "Snobbfröjden", eller till rariteterna i "Kungsträdgårds-Eldoradot."

Man fann att Rosa ville spela oskuld och att hon tog för hög ton.

Variéténs gamla anseende kunde lida deraf i fall grefven ville hämnas. Och han *kunde* hämnas, det hade man hört många exempel på.

Den äldsta i laget beslöt att genast stäfja Rosas "dryghet."

Inom ett par minuter hade hon öfveröst Rosa med så starkt elaka epitéter, att mången skulle blifvit ursinnig att höra tiondelen. Men

Rosa gaf icke ett ord till svar. Man såg dock hur vreden sjöd i henne.

Hon var nu klädd och stod just i begrepp att öppna dörren för att gå, då megäran kom att yttra: "att Rosa kunde vara glad, att icke fröken Fallqvist tagit itu med Rosa på skarpen."

Likblek af den lögnaktiga beskyllningen gick Rosa nu rätt fram till lögnerskan och befallde henne att ögonblickligen taga sina ord tillbaka.

— Jaså! skrek megäran: Hon tror att jag *ljuger!* Vet hon inte att jag känner till fröken Fallqvist kanske? Jo, de' kan hon ge sej f— på, mamsell Högfärd. Och nu ska' min själ, hvarenda en få rätt på, hva' hon går för. Fy tusan ett sånt...

Rosa var ej längre mäktig sina känslor och handlingar. I samma ögonblick som megäran utkastade det kränkande epitétet, grep Rosas starka hand ett fast tag om skymferskans tunna hår, som utslaget hängde ned öfver den bara ryggen. Så drog hon hennes hufvud våldsamt bakåt och — spottade henne rätt i ansiktet.

Ett förfärligt tumult uppstod.

Alla ställets andra artister rusade fram ur sina loger, och med möda lyckades man draga ut Rosa, som i sitt raseri ämnade upprepa manövern.

Många hade fullt göra med att tysta ned

de gälla skällsord, som nu haglade från megärans läppar, på det att den pågående föreställningen icke måtte afbrytas med en formlig skandal.

Rosa gick då ut, fast besluten att redan samma qväll begära upprättelse.

I kaféet sammanträffade hon med kapellmästaren och omtalade genast, utan att dölja något, hvad som passerat.

Flinis hade kommit mot henne, glädjestrålande öfver den goda utgången af debuten. Från salongen hade hon tagit sig ut högst fördelaktigt.

När han fick höra, hvad som passerat bakom kulisserna, mulnade genast hans panna. Han kände allt för väl till, hvad verkan kamratintriger kunde hafva, och han uttalade öppet sin förmodan, att Rosa med sitt uppträde inne i logen förstört alla förhoppningar om att få engagement.

Rosa hade tänkt att hennes älskare skulle taga hennes parti.

Men det såg nu snarare ut som om han gjorde sak med hennes fiender. Icke ens att hon afslagit grefve — — — *ns* supé-inbjudan tycktes göra honom vidare glad.

— Ska' vi äta nu? frågade han kyligt, utan att besvara hennes fråga om det inte vore bäst att gå hem genast och vänta med kontraktfrågan till morgondagen.

— Jag är icke hungrig, men trött och ledsen och vill helst gå hem.

— *Hem?* Hvad menar du?

— Hem till *oss*, svarade Rosa, i det hon kände en förfärlig oro i sitt bröst.

— Rosa, svarade "kapellmästaren" öfvervägande: Efter hvad som nu förefallit, inser du nog, att vi icke kunna bo längre under samma tak.

— *Hvarför?* utropade Rosa, i det hon kände hur hennes ben svigtade. — Hvarför? Hvarför? stammade hon så svagt, att hon knappast sjelf kunde höra sin fråga.

— Jo, kom med mig hit in i det der lilla rummet, skall jag säga dig det, svarade "kapellmästaren", som märkte att Rosa var nära att svimma.

Mekaniskt följde hon honom in i ett sidorum.

Det var egentligen ingen, som observerade dem, ty gästerna voro ännu till största delen qvar inne på variétén, der man som bäst gjorde förtviflade försök att "spela teater" utan både pjes, skådespelare, artister och dekorationer.

Rosa hade slagit sig ned på en stol och var ett rof för de värsta aningar.

"Kapellmästaren" satte sig i soffan och tände lugnt en cigarrett. Han satt tyst en stund och bolmade ut det ena molnet efter det andra innan han yttrade:

— Jag har länge fruktat att det skulle gå på det här viset. Ditt humör är alldeles för häftigt och din stolthet för öfverdrifven. Alla veta, hvad du har varit, men alla känna icke att du i grund och botten har en god karaktär. Jag hade tänkt, att du skulle kunna öfvervinna de svårigheter, som alltid möta en debutant, hon må nu vara vid en teater eller en variété. Men detta hopp har du nu redan första qvällen gäckat i högsta grad och det blir med stor svårighet som jag går att försöka sopa igen spåren af ditt våldsamma beteende mot en artist, som är mycket äldre än du, både till år och erfarenhet. Men — — —

— Betänker du då icke, hvad hon kallade mig för? Både *tjuf* och — — —

— Det är *jag* som talar! Du har förgått dig på det *oförsyntaste* och förverkat din rätt att få kontrakt vid detta établissement. Att din debut i öfrigt lyckades kan ju vara bra till kommande engagementsförsök på andra ställen.

— Men hvad kan väl *du* lida af att jag brusade upp?

— Mycket, *ofantligt* mycket. Först och främst mister jag alla mina gamla elever, om du längre delar lägenhet med mig, och så stöter jag mig äfven med établissementsinnehafvarne. Allt detta gör att — — —

— Älskade! Hör mig! Ack, stöt icke ut mig igen i det der förfärliga ovissa! Du vet — — —

— *Måste*, svarade kapellmästaren sträft, i det han tände en ny cigarrett. Hela min existens beror på detta mitt beslut.

— Men så tänk då, tänk då på vårt — — — *barn*, snyftade den olyckliga qvinnan.

— Du är galen! Hvilken kan väl påstå, att detta ditt barn, som icke ens ännu är födt, äfven skall vara *mitt*?

— *Hur* kan du väl vara så grym? Nog vet du väl — — —

— Ja allt för väl, att både *Spritman* och *Bellqvist* varit dina älskare och när allt kommer kring så finnas nog *flere*, som delat din gunst.

Rosa sprang upp, skälfvande af förtrytelse. Hon stälde sig hotande, rätt framför den hänsynslöse dagdrifvaren, skådade honom genomträngande rätt in i ögonen och hväste med hes, olycksbådande röst:

— *Usling! Nu* känner jag din rätta karaktär. Man har alltså icke ljugit för mig, när man berättat dina forna bedrifter. Ännu har du visserligen icke *förtjenat* på mig. Men det jag är dig skyldig, det skall du säkert och snart få åter. Du är känd som en lumpen ockrare på enfaldiga chansonetter, och när du icke tror dig ha mer att vinna, så drar du dig fegt tillbaka, du eländiga — — —

"Kapellmästaren" hade blifvit alldeles askgrå af uppflammad vrede. Men van att behärska

sig, steg han upp med skenbart lugn och yttrade hånleende:

— Antagligen ha *vi* intet mer att säga hvarandra. Jag *förlåter* fröken för de starka uttrycken, som mer än väl kunna föra er till — *spinnhuset* men — — —

Ett kraftigt slag i ansiktet sträckte honom åter ned i soffan.

När han ändtligen kom sig för att resa sig, fast besluten att tillkalla polis för att häkta Rosa för — lösdrifveri, hade hon redan gått.

* *
*

När Rosa lämnade ”Gasklådans“ kafélokal hade en af vaktmästarne sett henne med brådskande steg styra sin väg mot den del af Djurgården, der man visste, att hennes bostad var belägen.

“Kapellmästaren” hade kort derpå kommit ut ur det lilla sidorummet, synbarligen blek och uppskakad, samt tagit på sig ytterkläderna och gått ut.

Allt hade varit ett ögonblicks verk och ingen hade snart vidare en tanke på “fästfolkets” hastiga försvinnande.

Under armen hade Rosa haft samma knyte, som hon fört med sig när hon kom, och som man visste innehålla hennes kostymer.

Senare på qvällen inträdde “kapellmästaren“ på nytt och syntes nu lugnare.

Han tog plats vid “artistbordet“, der aftonens samtal uteslutande rörde sig om den ”oförskämda slynan Rosa”, som vågat ta’ sig ton fast hon icke ens hade engagement på stället.

Man kom öfver ens om att göra allt för att hon icke skulle få något kontrakt, hvarken i Stockholm eller i landsorten.

Vid bordet hade äfven Jånge slagit sig ned. Också han hade ett horn i sidan till Rosa emedan hon tagit sig friheten refusera hans kupletter.

— Att refusera *hans* kupletter! En sådan oförsynthet hade han aldrig kunnat drömma sig.

”Kapellmästaren”-älskaren höll sig tyst. Icke ens vid den efter supén sedvanliga punschen med kaffet lät han undfalla sig ett ord om Rosa.

När han gaf sig ut efter henne, med ansigtet ännu svidande efter det slag, som hon så plötsligt gifvit honom, hade han i första uppbrusningen tänkt att gå direkt till polisvaktkontoret och anmäla Rosa för lösdrifveri och kanske äfven för något annat.

Den kyliga luften hade dock svalkat af honom innan han hunnit fram till målet och kom honom snart att ändra tankar.

Hämden grodde likväl ännu, och han letade skarpt efter ett *bättre* medel att få henne fast.

Att få lämpligt angifvaresubjekt skulle ej bli honom svårt i de kretsar, der han umgicks, synnerligast nu då hatet mot Rosa var så enhälligt öfver hela linien.

I glädjen öfver denna plan och synnerligast som han var rädd att Rosa kunde blifva honom till besvär med det der barnet, som hon talat om — första gången för öfrigt — bjöd kapellmästaren för ovanlighetens skull på punsch öfver lag.

— Hva' tusan går det åt dig? framkastade Jånge.

— Ja, detsamma säger jag, inföll en chansonett. Det är väl i glädjen öfver att hans Rosa tagit till schappen, kan jag tro.

— Det tömma vi en skål på, utropade den äldsta af sångerskorna, hon, som fått upptuktelsen af Rosa, — Att "eländet" gifvit sig i väg, fortsatte hon, är hennes lycka det, annars skulle *jag* minsann skaffat henne en minnesbeta, som hon nog icke glömt så lätt. Ett sådant der . . .

Den enda i laget, som tog Rosas parti, var dansösen. Hon tyckte att nedsvärtandet af Rosa nu började gå för långt igen, och utbrast harmset:

— Inte ä' de' väl värdt att *du* skäller ut Rosa så förskräckligt. Du gjorde allt bättre i att sopa rent för din egen dörr först, om du *kunde* förstås.

— Jag skall *sopa* dej jag, din viktiga hoppe-

tossa, så du mins de'! Här är det inte *du*, som — — —

— Håll gadden på dej! afbröt dansösen. Gjorde polisen rätt skulle han hålla efter dej lika bra här som i Göteborg.

— Nej, nu ska' jag be att få gå! Ska' en så'n der — — —? — — —

— Å' se så, lugna er nu! afbröt en annan. *Du* är väl inte den enda bland oss, som polisen slår för, till exempel — — —

— *Efter* menar du väl, rättade dansösen.

Den eniga stämningen var som bortblåst, kordialiteten hade försvunnit Dansösen hade vidrört en sträng, som var allt för ömtålig och förarglig att taga med i räkningen i detta sällskap, der litet hvar visste sig ha ett och annat otaldt med åtskilliga städers ordningsmakter.

Spritman, som senast kommit in, var ännu så pass nykter, att han manade till uppbrott.

I ytterlig misstämning begaf sig gycklareskaran ändtligen i väg.

När "kapellmästaren" kom hem framåt morgonsidan fann han icke Rosa före sig der, såsom han förmodat.

Han visste att hon var alldeles utan penningar och att hon knappast var så mycket väninna med någon af sina qvinliga kamrater, att hon velat bedja om att få "kinesa" hos någon sådan.

Några andra vänner egde hon icke, om ej

Spritman, som dock gått samtidigt med det öfriga sällskapet.

Hade Rosa nu varit hemma, skulle hon dyrt fått umgälla det slag hon gifvit honom. Och sedan — — —

Ja, hvad tjenade det nu att fundera på detta. Det förargligaste tyckte dock Flinis vara, att han icke kunnat få plocka henne på ett enda öre. Ty just som hon hade kontraktet så godt som klappadt och klart, hade hon i sin dumma ilska sjelf gått och förstört sina utsikter. Ty att hon numera icke skulle bli antagen på "Gasklådan", derom var han fullt öfvertygad.

— Hvad han tänkte om barnet?

— Ba! Den saken skulle han nog klarera sig ifrån. Han var för gammal och van i sådana konster.

Under dessa funderingar, och på det hela taget synnerligen nöjd med att han blef henne qvitt i tid, slöto sig ändtligen hans ögonlock.

Samvetsskrupler plågade honom ej det minsta. Han hade för längesedan öfverskridit den gräns, der samvetsförebråelser finnas till.

NIONDE KAPITLET.

Helvetets väg.

På Strandvägen blåste en kall bitande vind. Ett fint regn, blandadt med slaskig snö, svepte fram öfver den klibbiga gångbanan utefter de eleganta millionhusens rika façader.

Klockan slog tio i Östermalmsdômen. Mörkret hade fallit starkt på, men ur rikemans hus strålade här och der återskenet af bländande glödlampor.

En ensam qvinna med ett bylte under armen skred långsamt öfver Djurgårdsbron och vände sedan sina steg mot Nybrohållet. Trots det obehagliga vädret tycktes hon ej göra sig någon brådska.

Gatan var i hela sin längd folktom. Till och med spårvagnarna, som mötte hvarandra på väg till eller från Djurgården, voro i det närmaste tomma.

Den ensamma vandrerskan hejdade sig plötsligt vid ljudet af raska steg. Hon drog sig försigtigt in mot husväggen liksom för att dölja sig och kastade så en spanande blick mot Djurgårdsbron hvarifrån stegen hördes.

När hon märkte att den antågande var en man, syntes ett drag af oro öfverfara hennes ansikte, hvars vackra ögon buro spår af nyss fälda tårar.

Hon kunde nu tydligen märka att personen i fråga var en poliskonstapel. Han var väl knappt hundra steg ifrån henne och hjelmpiken blänkte just till i skenet af en för blåsten fladdrande gaslåga.

Oron öfver qvinnans drag tycktes vid detta närmande tilltaga. Man skulle nästan kunnat läsa i hennes blick, att hon gjorde sig den frågan: är det *mig*, som han förföljer?

Nu var han midt framför henne. Hon drog sig ännu närmare mot väggen och vände sitt ansikte mot husets port, hvars vaksamme Argus till portvakt långt i från glömt af att hålla entrén väl tillsluten.

Hon tycktes fullt och fast vänta att konstapelns steg nu skulle stanna och att hans behanskade hand skulle taga ett fast grepp om hennes arm.

Men stegen stannade icke, handen grep henne icke och de väntade orden, att hon skulle "följa med till vaktkontoret" blefvo icke uttalade.

Konstapeln hade redan hunnit långt förbi qvinnan innan hennes darrande ben åter satte sig i rörelse.

Sakta likt förut skred hon fram. Regnet, som blifvit stridare, dref icke på hennes steg och blåsten, som ref i hennes kläder och hår, manade henne icke till skyndsammare takt.

Qvinnan var Rosa, débutanten, som man så ursinnigt egnat applåder och begåfvat med blommor knappt en timme förut i "Gasklådans" variétésalong.

Nu gick hon der ensam och öfvergifven, ett rof för de bittrast tankar en menniska väl kan ega, nämligen vissheten om att drifva fram utan något mål när natten faller på och intet hem vinkar till lugn och hvila.

* *
*

Rosa var nu hemlös.

Efter det hon, gripen af den vildaste förtrytelse öfver Flinis' fega beteende, hade gifvit honom det der slaget, som sträckte ned honom i soffan i kaféets lilla sidorum, hade en ögonblicklig förskräckelse gripit henne.

Likt en förföljd brottsling hade hon skyndat ut på Slätten, der hon dock snart greps af en lugnare eftertanke.

— Hvad kunde han egentligen göra henne? frågade hon sig sjelf.

— Anmäla henne? — Som lösdrifverska? — Som . . .? — Kanske han tänkte söka sak mot henne för — öfvervåld?

— Nå så *finge* han göra det då. Hon kunde ju i alla fall icke få det värre än hon redan förut haft det bland variétégycklarne och tribunhetärerna.

— Lika så godt att taga steget fullt ut! Hon var ju redan mer än tillräckligt introducerad i lastens gårdar.

Så kom tanken på barnet, den ännu ofödda lilla varelsen, för henne. — Att hennes älskare aldrig skulle blifva ett stöd för henne och detta lilla väntade kräk, det visste hon nu allt för väl. *Der* fanns ingen hjelp att vänta, men väl allt, som kunde skada dem båda.

Men äfven i detta afseende var hon ju ej ensam, kom det genast likt en försonande tanke öfver henne. Tusentals qvinnor hade lidit samma smärta och åter tusenden skulle ännu känna den öfvergifna moderns qval, innan den sista grenen af skapelsens krona, människan, ruttnat ned till intigheten.

— Aldrig skulle hon vidare besvära honom. *Tigga* af honom kunde hennes natur aldrig sänka sig till, och hvad han *lånat* henne skulle han få tillbaka.

— Ja, nu var hon ju åter inne på pennigefrågan. Lika fattig som då hon gick från sin tjenst i ciggarboden, dref hon nu mot ett mål,

mera okändt än då. Skilnaden var ännu större, ty nu hade hennes skuld växt till kapital då hon drömt sig en vacker behållning.

— Att försöka på en annan variété?

— Omöjligt! Åtminstone i Stockholm.

— Förtalet hade starka, stora och snabba vingar. Redan i morgon dag skulle hon utmålas öfver allt, värre än den uslaste förbryterska. Hon tviflade icke alls på detta. Hon var fullständigt viss om att så skulle ske.

Nu kände hon dem!

Så kom hon hem till den bostad, som hon länge nog, ja, allt för länge, delat med sin älskare.

Det rådde en hemsk och hotande tystnad derinne. På bordet stod ännu qvar en uppslagen och halftömd konjaksbutelj och de glas, hvarur hon och Flinis ett par timmar förut tömt en skål för lycklig utgång af débuten.

Han var då lika hoppfull som hon, ja, ännu mera. Han *svor* på att hon skulle lyckas.

Och så hade han dragit ned henne i sitt knä medan hon höll på att ordna sitt rika hår. Och så hade han kysst henne och jollrat med henne, som en flicka med sin älsklingsdocka.

Och hon hade varit så stormande lycklig Hela lifvet log och framtiden myste så förföriskt. med rika löften om kärlek, stormande kärlek och guld, *guld*, ***guld***.

Det var då som hon hade sin hemlighet, moderskapets heliga hemlighet, på tungan.

Hon ville så gerna dela den med sin älskare, med den ofödda*s* fader. Men orden dogo för eftertankens beräknande: *Tig!*

Nu visste hon, att den kärleksvarma glöden i hans sista kyss varit en lögn och att de fagra smekande orden varit lika meningslösa som barnets joller innan dockan kastas i skräpvrån.

Värmen i hennes själ frös till is och saknadens tårar öfver en drömd, men ouppfyld lycka blefvo bittra som malört.

Så plockade hon hop sina få tillhörigheter i ett knyte, kastade en sista blick på ruinerna af sitt falska paradis — och så — — ut, ut på vägen mot *helvetet.*

* *
*

Rosa var nu framme vid Nybrohamnen.

Här fick hon i hörnet af Berzelii park syn på en qvinna, som skymtade förbi med högt uppskörtad kjol.

Hon tyckte sig känna igen denna qvinna. Men *hvar* hade hon sett henne förr?

— Nej, se fröken Rosa, hörde hon nu en röst.

Rosa vände sig mot det håll hvarifrån rösten kom.

— Ni känner nog icke igen mig, fröken Rosa? Men vi ha dock en gång delat rum med hvarandra. Ja, det vill säga bara en enda natt Jag heter Ester. Vi bodde då på Lästmakaregatan.

Ogonblickligen kom tanken på de förlorade femkronesedlarne för henne.

— Ja, förlåt mig, att jag hejdade och tilltalade eder, fortsatte Ester, som väl märkte, att Rosas ansikte mulnade: Men jag har någonting att bedja eder om och en — en — en *skuld* att betala. Jag, jag — — — ja, ni vet nog hvad jag menar. Jag var *utan*, *alldeles* utan medel. Och så fick jag syn på er portmonnä, som låg på bordet och så — — så tog jag ett par femmor af er. Ack förlåt, förlåt! Jag var så drucken, att jag icke visste hvad jag gjorde. Och som ni redan flyttade dagen derpå, så har jag icke förr kunnat lämna igen mitt — mitt *lån*

Qvinnan upptog sin portmonnä, som syntes vara väl fyld och lämnade Rosa en tiokronosedel, i det hon fortsatte:

— Gud hvad jag lefvat i oro öfver att ni skulle angifva mig. Jag trodde det så säkert derför att ni flyttade redan samma dag. Och ni vet inte ni hur polisen slår efter oss flickor. Men jag — jag tänkte först att, den der natten då jag kom hem så der — — att — att också ni var — en flicka.

— Flicka?

— Ja, ni förstår nog hvad jag menar.

— Jaså! En *sådan*! Trodde ni det? Hm! Nej jag är — variétéartist.

— Ack, den som kunde bli *det* ändå och slippa från detta förbannade lif.

— Kan bestämdt komma på ett ut, svarade Rosa, som fick en ögonblicklig ingifvelse i det hon fortsatte:

— Hvar bor ni nu?

— På Norrlandsgatan.

— Ensam?

— Ja, för tillfället.

— *Alldeles* ensam?

— Ja! Utom "värdinnan" förstås.

— Hvad är det för en?

— Hm! Det kan ni väl förstå?

— Hör nu, fröken Ester! Jag — — vill dela det der rummet med er.

“Flickan“ kastade en förvånad blick på Rosa, men svarade ej.

— Ja, jag menar hvad jag säger, fortsatte Rosa, som märkte blicken.

— Fröken Rosa, började Ester efter ännu ett frågande ögonkast. Ni vet bestämdt icke hvad det är för ett ställe, som ni önskar taga in på?

— Jo, fullständigt.

— Och ändå — — —?

— Vill jag dela detta rum med er. Jag betalar det naturligtvis.

— Men om det — skulle — kanske — ja inte otroligt — komma några herrar så — —. Öppna vi inte, förstår Ester. Jo, vänta! Vi kunna gerna öppna — gerna — *gerna* för mig.

— Nej, vet ni hvad? Nu tror jag bestämdt att fröken Rosa blifvit galen. Man skulle ju genast taga er för en — — — och i morgon vore ni kanske redan fast.

— Det ger jag f— i! nästan skrek Rosa så "flickan" förskräckt tog några steg baklänges i det hon svarade:

— Nej, fröken Rosa! Tänk på hvad ni gör! Ni vet inte — — Och se'n är det för sent att vända åter.

— Jo, jag vet! Men nu *vill* jag gå med er.

Två herrar passerade i detta ögonblick förbi de samtalande. En af dem gaf de båda qvinnorna en närgången blick, under det att den andre kastade fram:

— Hör du Charles! Låt asena stå!

Rosa ryckte till och var just färdig med att gifva svar på tal, då Ester fick tag i hennes arm och hviskade brådskande, i det hon drog henne med sig mot Norrmalmstorg.

— Tyst för Guds skull! Icke ett ord! Den der ä' detektiv.

— De' ger jag satan i! Vilja de ta mig, så låt gå! Måste väl den vägen i alla fall.

— Ni är galen! Kom nu!

— Ja, hem till er.

— Som ni vill. Men åtminstone icke här skall det ske att ni blir huggen. Hvad har ni i knytet.?

— Kostymer.

— Skönt! Då ska vi klä ut oss när vi komma hem. Du och jag har ungefär samma växt. Ska bli f— så lifvat att höra hvad grefve . . . n kommer att säga om de här.

— Känner du honom?

— Om jag gör? Kom med skall du få se på gask som räcker till.

Öfver torget bar det nu i väg fram mot Norrlandsgatan och så in i ett hus ett par qvarter från Kungsträdgården.

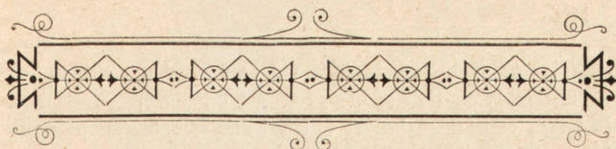
Inkomna i ett rum med besynnerlig boudoir-inredning, serverade Ester, innan flickorna ens fått af sig öfverplaggen, ett halft dricksglas rifvande "hårkonjak" åt sig sjelf och sin nya "kamrat"

— Nu ska vi lägga bort titlarna ordentligt. Skål på dej, Rosa!

— Skål Ester, svarade Rosa och tömde giftet i ett enda drag.

Ester var redan i färd med att taga på sig en af kostymerna när Rosa, rusig af drycken och öfveransträngd af själspänning, föll ned på en soffa, just då Esters "vän" steg in.

TIONDE KAPITLET.

Epilog.

I en loge å "Kungsträdgårds-Eldoradot" sitter en grupp unga snobbar, som pokulera flitigt ur fylda glas.

Det är en söndagsafton i mediet af april 1896. Lokalen är fullsatt nästan till trängsel och stämningen hög vid nästan alla bord.

Den ene af ungdomarne har just vecklat upp ett Svenska Dagbladets söndagsnummer.

— Nej, hvad ser jag? ropar han plötsligt till, medan en närsittande dryckeskamrat reqvirerar en ny "långhals" af Lindgrens Medaille d'or.

— Hvad skriker du för? Har hon förlofvat sig, inföll en annan och kastade en blick öfver vännens axel.

— Nej, men nu har också Andra kammaren gått in på att totalt stuka variétén.

Allmän förvåning och sorl af missnöje.

— Hvad säger du?

— Jo, så här låter det:

»*Varietéfrågan afgjord.* Inför proppfulla åhöraräktare debatterade Andra kammaren på lördagen den 18 dennes va-

rietéfrågan. Debatten började vid half 3 tiden på middagen och fortsattes en timme, hvarefter vid talmannens anmälan att sju talare ytterligare begärt ordet, kammaren beslöt ajournera sig och fortsätta debatten kl. 7.

Aftondiskussionen blef ej så långvarig som man väntat, endast en timme, och intresset var tydligen ej heller så stort som när Första kammaren förehade frågan; det hördes för öfrigt snart nog att det k. förslaget kunde påräkna afgjord majoritet.

Bland de uppträdande talarna yttrade sig *för* den k. propositionen hrr *finansministern*, *Odhner*, *Höjer*, *Svanberg*, *Högstedt*, *Petri*, *Sjö*, *Hammarlund*, *Thestrup*, *Melin*, *Larsson* i Mörtlösa, *Truedsson*, *Persson* i Tallberg, *Ericksson* i Bjersby, *Dahn*, *Petersson* i Boestad, *Sjöberg*, *Elowsson*, frih. *Barnekow*, vice talmannen *Östberg*, *S. M. Olsson* i Sörnäs, *Larsson* i Berga och *Andersson* i Tenhult. För utskottets afslagsyrkande talade endast hrr *Fredholm*, *Collander*, *Dieden*, *Vahlin* och *Åkerblom*.

Det k. förslaget bifölls derefter med den väldiga majoriteten af 169 röster mot 46. Då första kammaren förut fattat samma beslut, har man sålunda att snart motse promulgerandet af den ändring i § 25 bränvinsförsäljningsförordningen, hvarigenom förbjudes spirituosautskänkning på varietéer i samma rum, der föreställningarna gifvas.»

— Ja, hvad sägs om *den* saken?

— Beslutet är ju tydligen en dödsstöt åt allt hvad variété heter här i landet.

— Ja, naturligtvis!

— Hör ni, inföll en af de mer lugna i laget: Känna ni igen den der eleganta damen som sitter der borta? Det är just en riktig typ för variétémamsell. Vill ni höra hennes historia?

— Berätta, berätta! ljöd det i korus.

— Hennes namn är Rosa. Egentligen är

min historia om henne bra lång. Men låt gå! Ha ni reda på den der Ester, som bodde på Norrlandsgatan?

— Vackra Ester, ja!

— Alldeles! Jo, hos den der Ester träffade jag en qväll förra våren just Rosa, som sitter derborta. Hon var då "flicka", men af ett högst besynnerligt lynne. För minsta ord tog hon humör så att man riktigt kunde vara rädd att få smörj af henne. Och bjöd man på vin eller punsch så drack hon sig fullständigt redlös.

— Så en dag i höstas kom jag ned till Köpenhamn. Jag var på "Kisten" en qväll. Min förvåning blef der satt på ett svårt prof, ty rätt som det var hoppade ingen mindre än just den der Rosa in i en öfverdådigt extravagant kostym.

— Af en dansk jurist, som jag hade med mig, fick jag veta, att Rosa var hela Köpenhamns ungkarlsfavorit och att établissementet betalade henne ett otroligt stort gage att få ha' henne qvar.

— En vecka senare satt jag i ett litet sällskap inne på en restaurant i Köpenhamn.

— Vi höllo just på med vår supé, då dörren till matsalongen öppnades och — Rosa steg in. I sällskap hade hon en elegant roué. Och båda två tycktes redan vara i ett mycket högt stadium af baccidyrkan.

— När hon fick syn på mig så kom hon, antagligen till följd af ruset, rätt fram till oss och började utan vidare omständigheter att utfråga mig om hur det stod till hemma i Stockholm.

— Bäst jag nu funderade på att blifva denna obehagliga bekantskap qvitt, fattade hon mitt fylda vinglas och tömde detta till botten i ett enda drag i det hon utbrast.

— Skål på dej, stiliga Kalle!

— Upphetsningen vid mitt bord blef farlig. Det hela artade sig att bli en formlig skandal.

— Restaurangens innehafvare kom nu emellan med ett par tjensteandar och efter några ord till en i mitt sällskap, blef Rosa utan vidare körd på dörren och hennes kavaljer med henne.

— Ett par dagar senare fick jag höra, att Rosa blifvit dömd till en månads fängelsestraff för förargelseväckande beteende under öfverlastadt tillstånd å allmän plats och hon har derjemte blifvit dömd, att efter strafftidens utgång förvisas ur det danska riket.

— Och hvad tror du att hon gör nu här i Stockholm?

— Hvad hon gör? Jo, med all säkerhet arbetar hon på att om möjligt kunna sjunka ännu djupare än hon redan har gjort.

— Och detta tror du att variétén har tvingat henne till?

— Jag bara icke *tror*. Jag är *viss* derpå. Och derför är icke jag den ende, som gerna ser att variétén får dödsstöten. Ty säga hvad man vill, men den leder dock till — *gyllene skam.*

Pris 1: 25.